

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2996, 2994 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

„Električni dolar“

Kriza, ki jo preživlja svet — ni nič drugega, kakor bolezen obstoječega gospodarskega reda. V tem smo si približno vsi edini. Mnenja gredo narazen, ko pride v razgovor prognoza, — katera je pot, ki naj nas povede iz sedanjih težkih dni. Prognoza se tudi v tem slučaju ravna po diagnozi. Mnogo gospodarstvenikov vidi vzrok krize v tem, da kapitalistično gospodarstvo ni urejeno, to je, da proizvodnja ne odgovarja potrebam uporabe. Vzrok nadprodukcije je svobodna konkurenca. Iz ločiti je treba torej svobodno konkurenco na ta način, da vzame vse gospodarstvo v roke država in ga organizira v eni roki in po enotnih vidikih upoštevajoč dejanske potrebe konsuma. Ti načrti, ki jih zlasti socialisti zagovarjajo in o katerih smo že ponovno pisali, so po svoji zamisli preveč enostavni, v izvedbi pa preveč komplicirani, da bi z njimi mogli dejansko premagati gospodarsko krizo, kakor ji tudi ni odolela komunistična Rusija, čeprav ima gospodarstvo do zadnje panoge podražljivo. S tem pa seveda ne bomo zanikali, da je razbrazdana gospodarska konkurenca v resnici ustvarila pravi kaos v obstoječem kapitalističnem gospodarstvu.

Drugi — zlasti trgovski svet — vidi povod stiske naših dni v nešteti novonastalih carinskih pregrajah, s katerimi je v prvi vrsti naš kontinent po vojni razkosan. Tudi na tem je nekaj. Vse drugače je mogoče producirati zlasti v dobi standardizacije proizvodov, ako je za isti predmet odprt svoboden trg 100 ali 300 milijonov odjemalcev, kakor pa, če se mora produkcija omejiti na odkup le nekaj sto tisoč odjemalcev in je na vsakih 100 km nova carinska pregraja. Ford more za 50 dolarjev prodajati avtomobile le zato, ker ima na razpolago ves ameriški trg in more isti avto-tip ponuditi 120 milijonom ljudi. Gotovo se Evropa gospodarsko ne bo popravila toliko časa, dokler ne uvidi absolutne potrebe po gospodarskem združenju. Toda tudi to ne bo prineslo popolnega ozdravljenja našemu gospodarstvu. Vidimo, da se ameriški trg zadnja leta ni bistveno zmanjšal, — znižal se je paš izvoz v Evropo in kolonije —, pa je vendar konec prosperitete, večina obratov stoji in 14 milijonov delavcev zaman išče zaposlitve.

Tretji, — in to so predvsem sociologi, ki gledajo globlje in iščejo za idejnimi vzroki sedanjega nevesnečnega gospodarskega položaja, poudarjajo, da sta v sedanjem zagato privedla gospodarstvo sebičnosti in pohlep po denarju. V decembarski številki newyorške katoliške revije »America« piše jezuit Parsons, da se ekonomski varajo, če v gospodarskih zakonih gledajo le prirodne zakone, kakor je n. pr. zakon težnosti ali hitrost svetlobe. Ekonomski zakoni so pravstveni zakoni, kakor je zakon: »ne ubijaj« ali »ne kradi« Ti zakoni dajejo praveč človeškimi delom in odločajo človeško usodo, a ne samo denarju, strojem in trgovini. Tudi gospodarski zakoni imajo svojo sankcijo že tu na zemlji, kakor IV. božja zapoved. To so depresije v krogotoku kriz, ki so periodična kazna za nepravilno postopanje. — Moralni zakon, ki uravnava gospodarstvo, je postava socialne odgovornosti in socialne pravičnosti. Investirati ali posejati denar, osnovati trgovaška podjetja, iskati nova tržišča, nižati plače in zviševati cene, določati proizvodnjo in uporabo — vse to je nepravno, ako je antisocialno ali sploh nesocialno. Npravo pa je, ako ima socialen cilj. Ako je sistem organiziran na čisto individualističnem temelju, — kakor je sedanje kapitalistično gospodarstvo, se nikdar ne ozira na občo, socialno blaginjo. Tisti, ki ta sistem zagovarjajo, trdijo, da individualizem pomenja enako brigo za vse. Toda to ni res. Pij XI. zavrže take trditve, ki piše, da je »enaka skrb« le plašč za pohlep in sebičnost. Individualistična ekonomija ne preneha proizvajati brez ozira na splošno blaginjo. Na oba korelativa, možnost proizvodnje in možnost porabe, ki sta idejno in v svojem postanku medsebojno vezana in odvisna, se gleda ločeno in enostransko. Tako daleč je prišlo, da med njima sploh ni več zveze. Zato je vsa gospodarska zgradba morala pasti.

Gotovo je katoliška socialna zahteva pravičnosti edini trden okvir boljšega gospodarskega reda. Sedanjí papež je v svoji socialni okrožnici znova poudaril in osvežil njegove obrise. A kljub vsemu nam ostane še vse polno tehničnih problemov. Eden teh je težko vprašanje strojev, ki bolj in bolj izpodrivajo človeško delo. Poglejmo, kaj piše Wayne Parrish v ugledni ameriški reviji »The new Outlook« (New York — januar). Pisatelj opozarja, kako se je med vojno pričela po vsem svetu gigantska proizvodnja, ki se z ničemer v prejšnjih stoletjih ne da primerjati. Pred letom 1914 je bil stroj še človekov pomočnik, a vsa drugačna je situacija danes! V moderni jeklni vidite le še malo delavcev. V tobačni tovarni producirajo stroji 2500 cigarete na minuto. V tovarni za električne svetilke izvrši en delavec v eni uri isto delo, za katero je še 1914. leta bilo treba 9000 ur. Novi mlini v Minneapolis namenjajo pod nadzorstvom enega delavca dnevno 30.000 ton moke. Isto je v modernih opetkarnah, kjer en delavec zadostuje pri dnevni izdelavi 400.000 opek. Enako pri litem železu, kjer opravi en človek, kar je pred 50 leti naredilo 650 delavcev. V Milwaukee je samo ena tovarna zmožna dnevno izdelati 10.000 tovornih avtomobilov, a zaposluje le 208 delavcev. Ameriška železnarska industrija lahko vrže na trg letno 900 milijonov parov obutve. Kje dobiti trg za vso to opeko, žarnice, jeklene izdelke, avtomobile? Inzeriranje v listih, prodaja na broke, umetno večkratno menjavanje mode, slabši izdelki, rafinirana reklama in še vsi drugi triki, katerih se poslužuje prodajalec, da ustvari potrebo, — vse to je že skoraj izčrpano. Fatalno se v nekaterih panogah že pojavlja prenasitost in s tem povezani slabi posledici.

Hitler napoveduje „novo ero Nemčije“ na osnovi krščanske morale in narodne tradicije“

Parlament razpuščen, volitve 5. marca - Neizprosen boj komunizmu

Prelat Kaas, vodja katoliškega centra

Berlin, 2. februarja.

Ker so se pogajanja državnega kanclerja Hitlerja z voditeljem centra, prelatom Kaasom razbila, je sedaj državni predsednik razpustil državni zbor in napovedal nove volitve. Hitler se je pogajal s Kaasom za to, da bi centrum vstopil v vlado ali pa vsaj novo vlado toleriral, ali pa, če bi tudi tega ne mogel, vsaj dovolil, da se državni zbor odgodi za eno leto. Dr. Kaas mu je nato stavil več vprašanj, ki se v glavnem glase tako, ali more Hitler dati jamstva,

da bo ustavno vladal

da bo varoval socialno zavarovanje in pravico tarifnih pogodb, da bo nadaljeval agrarno reformo na račun pruske veleposesti in da se bo čuval inflacije. Ker odgovor Hitlerja dr. Kaasa ni zadovoljil, je Hitler izposlal zaslišno odredbo, s katero se na podlagi čl. 25 državne ustave

državni zbor razpusti in nove volitve napovedo 5. marca letos

Obenem je Hitler izdal radio razglas na nemški narod, v katerem v prvi vrsti napoveduje

„Zadnji eksperiment francoskega levičarstva“

Kabinet, ki je že danes bolan na smrt - Pierre Cot degradiran

Pariz, 2. februarja.

Vlada republiške akcije, kakor jo ponosno imenuje novi premier Daladier, ki se bo predstavljal parlamentu z običajno deklaracijo v petek, to je jutri, sestoji iz 18 ministrov in 5 državnih podtajnikov. Kot novinci so vstopili v vlado: kot pravosodni minister senator Penancier, jurist, kot minister trgovine senator Serre, predsednik avignonske trgovinske zbornice, in kot državni podtajnik za vojsko advokat Hulin.

Mednarodne diplomacije ta kabinet veliko ne interesira, ker se zunanje politične smerne Francije z gosp. Daladriem ne bodo nič spremenile. Edino vredno zanimanja je, da so

znanega prijatelja revizionistične politike Pierre Cota degradirali.

Kajti mož, ki je pod ministrstvom Paul-Boncoura zavzel izredno važno mesto državnega podtajnika za zunanje zadeve, je sicer postal sedaj minister, toda je dobil resor lestivstva, ki nima, hvala Bogu, na zunanjo politiko nobenega vpliva. Pierre

Kaj storiti? Gotovo, zmanjšati je treba delovni čas, naviti še bolj konsum, a vse to ne zadostuje več. Če se Amerika takoj danes vrne v dobo najboljših konjunkture v letu 1929, bo pri polni zaposlitvi vseh obratov še vedno 7 milijonov delavcev na cesti. Pri sedanjih tehnični opremiti zadostuje, da bi delali delavci samo od 25. do 45. leta le 600 ur na leto, pa bi ustvarili Amerikancem desetkrat boljše materialne pogoje, kakor pa so bili v USA v gospodarsko blagoslovljenem letu 1929.

V tem skoraj brezizhodnem položaju obljublja pomoč takozvani tehnokrati, to je znanstveni krog tehnikov, fizikov in biokemikov na newyorški univerzi Columbia, ki že desetletje proučavajo potrebo novega razmerja med produkcijo in delom. Njihova proučavanja so se dosedaj strnila v naslednji rezultat. Sedanjí gospodarski in socialni sestav, sloneč na dosedanjem vrednotenju blaga, je pod pritiskom velikanskega tehniškega in mehaničnega napredka vržen iz osi. Materialno bogastvo katerega naroda ne more biti več merjeno po denarju. Potrebna je nova mera, ki more biti le enota energije, po možnosti kilovatna ura. Enota energije mora v bodoče postati menjalno sredstvo. Vrednost blaga naj bi določevalo število toplotnih enot ali elektrike, ki se je porabila za njegovo produkcijo. Torej velik korak izza Marxa, po katerem le človeško delo določa vrednost stvarim.

Sedanje pojmovanje vrednosti, pravijo tehnokrati, je zastarel preostanek iz dobe, ki se ni po-

neizproseno borbo komunizmu

14 let marksizma — pravi Hitler — je Nemčijo razkrojil, eno leto boljševizma pa bi jo uničil. Nova vlada pa bo vpostavila duhovno in socialno edinstvo nemškega naroda. Branila bo krščanstvo kot podlago morale in družino kot celico ljudskega in državnega organizma. Kjer zavladala boljševizem, tam so uničeni vsi pojmi časti in zvestobe do ljudstva in domovine, kulture in poštenje. Vlada bo delovala na končni odločitvi razredne misli in razredne norosti ter bo napovedala neumljen boj kulturnemu boljševizmu oziroma nihilizmu. Marksisti so imeli 14 let časa, da dokažejo, kaj znajo, toda rezultat njihove strahovlade so ruine. Hitler napoveduje nadalje

dve štiriletki

za gospodarsko obnovo nemškega naroda. Prva štiriletki naj odpravi brezposelnost in naj reši

Olenziva proti marksizmu se je že začela

Berlin, 2. februarja. tg. Nova nemška vlada nastopa vedno ostreje proti komunistični stranki. Že včeraj zvečer je policijski predsednik v Berlinu prepovedal vse shode pod milim nebom

in sprevede komunistov v Berlinu, danes pa so enako prepoved razglasili policijski predsedniki vseh drugih pruskih mest. Ta odredba se je potem razširila še na Turingijo in Anhalt. Obenem so se vršile v Prusiji in obeh navedenih deželah hišne preiskave v pisarnah komunistične stranke. Ni še znano, kakšen je bil rezultat teh preiskav, pri katerih je policija ponovno zopet

zasedla dom Karla Liebknechta

v Berlinu. Razen tega je pruska komisarijatska vlada udarila tudi socialno demokratsko stranko. Prepovedala je veliko prireditev, katero so nameravali socialni demokrati skupno s strokovnimi organizacijami izvesti fronte pod geslom: »Berlin ostane rdeč.« Obenem je policija izdala navodila, da se morajo vsa zborovanja komunistične stranke radi nameravane generalne stavke strogo kontrolirati, opazovati komunistične sportne prireditve

proletarizacije nemškega kmeta, v drugi štiri-

letki pa se bo gradilo na novi nemški kulturi na podlagi krščanstva in domovinske tradicije.

V zunanjepolitičnem oziru, pravi Hitler, je vlada odločena, da uvrsti Nemčijo kot enakover-

den in enakopraven narod v vrsto ostalih naro-

dov. Vlada bo delala

na ohraniti in okrepiti miru, katerega svet potrebuje bolj kot le kdaj

»Kolikar je velika naša ljubezen do armade kot simbola nemške preteklosti, pa bomo kljub temu srečni, če bo svet po praktični udeležitvi razorožitve Nemčiji omogočila, da ji ne bo treba okrepiti svojo oborožitev.« Tako se končuje proklamacija Hitlerja.

in v slučaju, če bi komunisti pozivali k nasilno-

stim ali imeli veleizdajniške govore,

takoj nastopili z največjo ostrojtjo

in ob najmanjšem sumu prijeli komunistične vodi-

telje.

Danes je bila tudi v Charlottenburgu prireditve narodnih socialistov. Preteklo noč je bilo v Berlinu mnogo spopadov, pri katerih je bila ena oseba ubita, več oseb je bilo hudo, mnogo pa lahko ranjenih. V Essenu so neznaní storilci ustrelili stražo pred »SA domom«. V Düsseldorfu so bili trije komunisti smrtno nevarno ranjeni. V Duisburgu je bila neka ženska ustreljena. V Münchenu pa so bili pri spopadu komunistov s policijo ranjeni trije policijski uradniki in voditelj komunistov. Pri spopadu med narodnimi socialisti in komunisti v Novi Vesi pri Potsdamu sta bila ubita dva komunisti. V Königsbergu je policija danes dopoldne razgnala komunistično demonstracijo. Napad komunistov na mestno hišo je bil zavrojen in v pretepu z narodnimi socialisti je bilo več oseb hudo ranjenih.

pora sredinskih strank, ki pa so finančnemu načrtu vlade enako nasprotni kakor so mu socialisti na eni in desnici na drugi strani. Pogajanja Daladiera s socialisti, katerim je ponujal vstop v vlado, so se, kakor se sedaj izve s seje vladnega kluba, razbila predvsem zato, ker so socialisti zahtevali

uvvedbo 40 urnega delovnika in pristrženje vojnega proračuna,

česar meščanski »radikalni socialisti« niso mogli sprejeti. Herriot si je sicer branil očitkov socializma prijaznih tovarišev v klubu, ki so se jezili nanj, ker ni zadosti vplival na pogajanja v smislu pritegnitve socialistov, češ da je on kot svobodoumen človek storil vse, kar je bilo v njegovi moči — je pa naglašal, da bi se mu smilila državna blaginja, ako bi prišli v vlado socialisti...

Okoliščine torej, v katerih se je porodilo ministrstvo gosp. Daladiera, so take, da se ni čuditi, ako ga listi, izvzemši seveda vladne organe, imenujejo

zadnji eksperiment levičarstva.

Značilno je, da provincialni tisk novo vlado skoraj ignorira, kar popolnoma odgovarja razpoloženju širokih krogov prebivalstva, ki so se v devetih mesecih levičarske nadvlade temeljito navadili velikih besed in majhnih uspehov svobodnemiselnega kartela in splošno pričakujejo v najkrajšem času temeljitega preobrata, ki mora priti, ako se naj francoske finance rešijo.

Vojvoda Guise iz giske veje Burbonov, ki so vladali Franciji od 1589—1792 in od 1814—1830

Zanimivo je, da je izrabil to razpoloženje vojvoda Guise, ki se, kakor znano, kot naslednik sv. Ludovika smatra za edinega in legitimnega vladarja Francije in se misli v slučaju, ako bi mu Francozi ponudili prestol, imenovati

Janez V.

Janez V. je torej izdal dolg proglas, v katerem poziva Francoze, naj »diktaturo socialistične anarchije zamenjajo z avtoriteto in svobodo monarhije«. Tega proglasa seveda ni objavil noben drug list kakor samo znana »Action française«, kateri se pa seveda vsa publika prisrčno smeje. To je edina zahvalni intermezzo v sedanjem resnem položaju.

Važen komunike koroške vlade

Vest o razpustu slovenskih društev neresnična

Celovec, 2. febr. tg. Z ozirom na vesti, da je velikovski župan, višji deželni svetnik dr. Pötsch izročil državnemu tajniku za javno varnost Feyu spomenico, s katero zahteva razpustitev vseh političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij koroških Slovencev in zaplenitev premoženja, je objavila koroška deželna vlada komunike, da so te vesti v celoti

izmišljene. Državnemu tajniku niti ni bila izročena taka spomenica, niti se ni govorilo o sličnih stvareh, niti nihče ne misli na Koroškem na to, da bi kršil pravice drugorodnega naroda. Napačna vest je sposobna povzročiti v delu koroškega prebivalstva strah in nemir ter se mora zato najodločneje zavrniti.

Nevarna stavka v Romuniji

Bukarešta, 2. febr. tg. Včeraj je več sto delavcev rafinerij, ki so last romunsko-angleške družbe, radi meznih sporov in odpusta delavcev zasedlo prostore družbe in jih razdelalo, tako da je moralo priti vojaštvo, katero je streljalo. Danes dopoldne pa je radi tega nepričakovano zapustilo delo 5000 delavcev železniške delavnice v Bukarešti.

Stavka je izbruhnila tem presenetljiveje, ker so včeraj na sestanku pri notranjem ministru ugodili skoro vsem željam delavcev. Danes dopoldne so prišli delavci skoro polnoštevno v delavnice, delalo pa je samo okoli 200 delavcev, dočim so drugi izjavili, da delavci ne verujejo niti obljubi

bam, ki jih je dala vlada. Zahtevali so, da se ustavi delavski svet, da se mezo zvišajo za 40 odstotkov, da se nehajo odpusti delavcev in zopet sprejmejo v delo delavci, ki so bili v zadnjem času odpušteni. Popoldne so hoteli delavci pregovoriti železniške delavce na severnem kolodvoru v Bukarešti, da bi pristopili k stavki, niso pa imeli uspeha.

Vlada bo proti delavstvu nastopila z vso odločnostjo, če ne bodo jutri začeli delati. Ob 8 zvečer so bili delavci sicer še vedno zbrani pri delavnicah, vendar dela niso začeli.

Za božja in historična prava cerkve

Praga, 2. febr. tg. Olovaški nadškof dr. Brozan je v imenu češkoslovaške episkopata poslal pismo ministrskemu predsedniku Malypetrui, v katerem svari pred tem, da bi se sprejela šolska reforma ministra Dererja, ker njegova reforma krši naravna, božja in historična prava cerkve. Tudi razpust privatnih učiteljskih

med njimi učiteljskih, ki jih upravljajo samostanski redovi, krši pravice cerkve. Uresničenje Dererjeve šolske reforme bi onemogočilo mirno sožitje katoličanov z drugimi državljani. Sicer pa je tudi v interesu državne oblasti, da cerkev s svojim vplivom pospešuje državno miselnost mladine.

Križ v rdečem vodovju

Pod tem naslovom priobčuje berlinska »Germania« zapiske neke žrtve boljševiške tajne policije. O svojih doživljajih na potu v pregnanstvo piše med drugim:

V Harkovu — bilo je meseca novembra 1929 — so nas slednjič namestili v nekem poslopju, kjer sem se čutil prostejšega; smeli smo iti iz enega prostora v drugega, tu nas niso zaklepali. Pogosto sem obiskal izbo, v kateri so bili internirani duhovniki. Zvedel sem od njih, da so morali prenašati to gorje, ki mu ni bilo videti konca, zato, ker so se bili branili, da bi podpisali zahtevo, po kateri bi bili morali izdajati spovedno tajnost in spovedance izpraševati o njihovi preteklosti. V tej celici je bilo pet jetnikov. Štirje so bili duhovniki, dva od njih redovnika. Peti je bil civilist, a je še pred letom dni zavzemal predsežniško mesto v cerkvenem svetu. Potem je prevzela to mesto njegova žena.

V harkovski ječi sem se sešel še z mnogimi številnimi drugimi duhovniki, ki so bili določeni za pregnanstvo v turkестanske stepe. S tajno politiko se je vezal neznan mraz visokega severa ali strašna vročina puščavskih predelov. Ob slovesu iz harkovske ječe je bila moja vera trdnjeja nego prej. Na vsa preganjanja so odgovarjali tukaj s tem, da so hvalili Boga. Tako so se nahajali n. pr. v moji celici večinoma evangelijski kristjani, med njimi tudi nekaj duhovnikov, ki so neprestano hvalili Boga. Nekateri izmed njih so se znali celo na poti v umivalnico »zgubiti« v druge celice in oznanjati božjo besedo med jetniki.

V Arhangeljsku sem veliko doživel. Prvo, kar sem tam videl, je bila izčrpana, seštrajana armada za delo nesposobnih, priletnih ljudi obojega spola, od katerih je vsak dan kdo umrl. To je bilo še pred velikim odgonom kulakov z njihovimi družinami v pregnanstvo, to je pred kolektivizacijo zemlje meseca decembra 1929 do januarja 1930. Videli sem cela krda starih redovnic, starih menihov in duhovnikov, ki so šli mimo nas. Tu si našel služabnike najrazličnejših veroizpovedi: pravoslavne, katolike, luterane, baptiste, Armence, mohamedance. Vsi so živeli v skrajno žalostnih razmerah, stradali in prezebali. Nobena prilika za obstanek jim ni bila dana, vlada jim ni preskrbelja niti strehe. Če se jih je kdo usmilil in jih prenočil, so imeli streho, drugače ne. Veliko število jih je moralo iti beračit od vasi do vasi. Nekateri so med potjo zmrznili.

Drugačna je postala slika na severu po »razkulakizaciji«, ko so prignali kulake z družinami na sever. V Arhangeljsku samem in v predmestju Solobolovo so uporabili cerkve kot prenočišča za pregnance. Napravili so v njih pograde v številnih nadstropjih prav do kupol.

V Vologdi, kjer je bilo 59 cerkva, je ostala samo ena za službo božjo, vse druge so prošle v upravo tajne policije. V njih so nastanili pregnance in njih družine. Istočasno so nekaj cerkva porušili. Tako so n. pr. sredi Arhangeljske podrti katedralo, sam sem blodil po njenih razvalinah.

Moje osebno gorje je postajalo vedno huje in slednjič sem se odločil, da izvršim že davno nameravani beg proti Moskvi. Podjetje se mi je pa popolnoma ponesrečilo. Prišel sem v notranjo ječo Ljubanko. Tam sem bil zopet skupaj z nekim du-

hovnikom. Po številnih zaslišavanjih so me premestili v ječo Butyrko.

Nashe okno se je odpiralo ravno na Pugačev stolp. Butyrka je cel grad z množičnimi poslopji; in vsako poslopje je imelo svoje posebno dvorišče za izprehajanje. Število jetnikov je težko ugotoviti in se zelo menja, ker eni prihajajo, drugi odhajajo; izpod 10.000 jetnikov pa nikoli ni.

V izbi, v kateri sem bil interniran jaz, je bilo nekaj časa 130 jetnikov; ko sem odhajal, jih je bilo še 99. Tu so bili tudi štirje duhovniki in en menih; eden izmed duhovnikov je imel akademsko izobrazbo. Ko so se jetniki posameznih izb izprehajali na dvorišču, sem videl, da so imeli duhovniki med seboj tudi po vseh drugih izbah. V neki izbi v pritličju so bili izključno Armenci s svojim duhovnikom, ki je moral biti, po obliki sodeč, visok cerkveni dostojanstvenik.

V naši izbi v Butyrki je bilo tudi nekaj — le so jih bili zaprti zaradi verske propagande in obsojeni na 3 do 5 let koncentracijskega tabora. Bili so to kmetje iz moskovske okolice. Njihov »zločin« je bil v tem, da so bili za božji pripeljali v Moskvo na trg božična drevesca. Zaradi tega so jih označili za verske agitatorje in škodljivce.

Ob odgonu iz Butyrke nazaj v Arhangeljsk sem se v prehodni ječi seznanil z nekim baptistovskim pridigarjem. Bil je 55 let star in obsojen na petletno pregnanstvo.

Oddelek je bil prav za prav določen za Arhangeljsk, medpotoma smo se pa ustavili v Vologdi, kjer so nas začasno nastanili v ockrunjeni cerkvi sv. Petra in Pavla. Tu je bil pravi pekel. Bilo je 306 jetnikov brez razlike spola in starosti. Ponoči smo bili brez vsake razsvetljave, bilo je popolnoma tema. Med pošteniimi ljudmi so bili pomešani navadni zločinci, ki so v temi delali silo oslabljenim ženam in dekletom. Slišati je bilo obupne krike in ihtenje.

Iz Vologde so me odgnali v Arhangeljsk in izročili do nadaljnjega tajni policiji. Tu sem spoznal več duhovnikov, ki so trpeli zaradi božje besede. Eden izmed njih je bil že tri leta »odseden« v neobljudenem Pečorskem ozemlju. Komaj se je vrnil domov, so ga znova prijeli in deportirali, ker ni hotel podpisati izjave za izdajanje spovedne tajnosti. Ko so me iz policijskih zaporov prestavili v ječo, sem tudi tam zopet našel preganjane duhovnike. Ravno je imel oditi iz Arhangeljske v Pečorsko ozemlje oddelek duhovnikov. Med njimi je bil tudi pravkar omenjeni duhovnik.

To je le majhen pogled skozi »režo v ograji« na nepopisno trpljenje, ki se je zgnilo nad stototiči in milijoni nedolžnih ljudi pod strahovladno komunistično.

Zveza banovinskih uradnikov

Novi Sad, 2. febr. 1. Tukaj se je osnovala zveza banovinskih uradnikov in uslužbenecov kralja Jugoslavije. Za predsednika je bil izvoljen dr. Stefan Subotić, inspektor banke uprave v Novem Sadu. Namen zveze je zaščita gospodarskih interesov banovinskih uradnikov.

Nunajska vremenska napoved. Dež in južno vreme bo trajalo še dalje, pričakovati je še močnejših zapadnih vetrov. V višinah bo snežilo, dočim bo tam temperatura padla ob viharini severno-zapadnih vetrov.

Mariborske skakalne tekme

Maribor 2. febr.

Ob močni udeležbi priznanih naših skakalnih pravkov so se danes vršile na prenovljeni in povečani skakalnici za betnavskim gradom mariborske skakalne tekme, združene s tekmo za prvenstvo mariborske Zimskoporne podzveze. Tekme so bile prvotno napovedane za 15. januar in je bila tedaj prijavljena tudi močna mednarodna konkurenca. Radi slabih snežnih razmer pa so se morale tekme preložiti na danes. Radi preložitve so izostali konkurenti iz inozemstva, udeležil pa se jih je norveški skakalni mojster Guttormsen, ki je zadel številne gledalce z uspešnimi skoki. Zal so tekme trpele tudi danes vsled močnega juga, tako da niso bili doseženi pričakovani rezultati. Kljub neugodnemu vremenu pa so tekmovalci pokazali mnogo spretnosti in mnogo znanja ter je tudi prenovljena skakalnica prestala svojo prvo preizkušnjo uspešno. Strokovnjaki kot Guttormsen in drugi so se vsi izrekli pohvalno o konstrukciji skakalnice.

Najboljše so se odrezali rutinirani skakalci z Gorenjskega in Ljubljane. Pa tudi mariborski skakalci so pokazali mnogo dobre volje in bodo s primernim treningom lahko dosegli zelo lepe uspehe. Lepa darila so darovali ban, mariborska občina,

Trgovski gremij, Tujakoprometna zveza in mariborska Zimskoporna podzveza.

Tekmovanje je otvoril s skoki izven konkurenice mojster Guttormsen, ki je dosegel prvič 82 drugil pa celo 85 metrov ter postavil s tem največjo razdaljo, ki je bila danes dosežena. Zatem so se vršili skoki za prvenstvo v mednarodnih tekmah. Prvi je bil državni prvak Albin Jakopič (Dovje-Mojstrana), ki je dosegel 150,3 točke ter dobil pokal bana. Drugi Franjo Pribošek (S. K. Ilirija, Ljubljana) 138,3 točke, ki je dobil pokal Gostilnišarske zadruge. Tretji Palme Franc (Smučarski klub Ljubljana) 137,8 točk, ki je dobil pokal Trgovskega gremija. Četrti Čop Franc (S. K. Ilirija, Ljubljana). Nato sledijo še Vladimir Bručan (Ilirija), Ivan Heller Rapid, Maribor), Rudolf Stopar (SPD, Maribor), Tonček Priveršek (SPD, Maribor), Boris Skapin (Sokol, Maribor), Ljubač Mušič (SPD, Maribor), Franjo Ivič (Marib. sm. kl.).

Pri tekmah za prvenstvo mariborske Zimskoporne podzveze je ostal zmagovalce Ivan Heller (Rapid, Maribor), ki je dobil pokal Tujakoprometne zveze. Drugi je bil Rud. Stopar (SPD), ki je dobil pokal mestne občine, tretji Tonček Priveršek, ki je dobil pokal Zimskoporne podzveze, četrti Boris Skapin (Sokol, Maribor), peti Ljubač Mušič (SPD, Maribor), šesti Franjo Ivič (Mar. sm. kl.).

Osebnosti

Belgrad, 2. febr. 1. Za pomožnega referenta v prosvetnem ministru je napredoval s pravico uradnika 5. pol. skup. Anton Skala. Iz realne gimnazije v Požarevcu je premeščen na realno gimnazijo v Kranj profesor Vladimir Vakić. Na predlog prosvetnega ministra so premeščeni sledeči učitelji in učiteljice: Kaiser-Visenjak Terezija iz Sv. Barbare v Halozah v Zavrč, Leopoldina Kogej iz Tomišlja na Brezovico, Matej Mikuš iz Skofje Loke v Dol. Lendavo s tem, da obenem vrši dolžnost okrajnega šolskega nadzornika v istem kraju. V prometnem ministru so napredovali iz 9. v 8. pol. skup. poštni uradniki Mara Šušteršič, Grosuplje, Olga Mencinger, Zagreb I., Zora Gregorič, Zagreb II., Franjo Pipan, Ljubljana I., Ana Škerbec, Maribor I., Valerija Kramer, Melenci; iz 10. v 9. pol. skup. Avrelia Šafarič, Konjice, Franc Bernot, Maribor I., Leopoldina Gselman, Ptuj, Gizela Gomilar, Rogascevi, Terezija Lovšin, Sodražica, Lucija Černigoj, Split I.

Kadilci bodo veseli

Belgrad, 2. febr. AA. Na predlog uprave državnih monopolov je finančni minister posredoval pri notranjem ministru, da se ukine obdobja prepoved kajenja v kinematografih, v čakalnicah raznih državnih ustanov in v tramvaju.

Kruh vedno dražji

Belgrad, 2. februarja. 1. Cena kruha je zopet poskočila za pol dinarja pri kilogramu. Prav verjetno je, da to zvišanje ni zadnje.

Povratak bolgarskih emigrantov

Belgrad, 2. februarja. 1. Pojutrišnjem zapustita našo državo med drugim tudi bolgarska emigranta, bivša ministra Stambolijskega vlad Stojanov in Atanasov. Vsega skupaj se jih vrne ob tej priliki v domovino 22 emigrantov, katerim pripravljajo, kakor doznavamo, na meji v Dragomanu in v prestolici zelo slovesen sprejem.

Belgrad, 2. februarja. 1. Sportni klub Belgrad, ki je bil pred kratkim ustanovljen, si je priredil v bližini klavne lepo in moderno urejeno igrišče, ki je bilo danes otvorjeno.

Kliring v Franciji v veljavi

Včeraj je stopil v veljavo najnovejši sporazum med Jugoslavijo in Francijo glede poravnania plačilnih obveznosti med obema državama, v kolikor se nanašajo na zasebne kupčije, kakor tudi na kupčije med javnimi ustanovami. Že septembra meseca lanskega leta je bil med našim finančnim ministrom in francoskim poslanikom v Belgradu podpisan sporazum glede načina poravnave obveznosti, ki nastanejo radi izvoza francoskega blaga v Jugoslavijo. Dogovorjeno je bilo, da naši trgovci položijo dinarje pri naši Narodni banki na račun trgovske zbirnice v Parizu. Denar so polagali po bankah, ki so pooblašene, da lahko trgujejo z devizami in valutami. Ta sporazum je bil samo enostranski. Zato so se začela pogajanja, da bi se našel način, kako naj bi francoski izvozniki v Jugoslavijo plačevali jugoslovansko blago. Za ta sporazum ni bilo velikih ovir in sklenjen je bil decembra meseca. Stopil pa je v veljavo šele včeraj, ker je bil šele zdaj ratificiran. Dosežen je bil sporazum na podlagi kliringa. Poravnava obvez v Jugoslaviji se izvršuje s polaganjem dinarjev v Narodni banki, in sicer po bankah, ki imajo dovoljenje za trgoval-

nje z devizami in valutami; na drugi strani s polaganjem frankov pri Zavodu za kompenzacije v Parizu, ki posluje pod okriljem trgovske zbirnice. Denar se polaga na zbirne račune, izmed katerih se prvi naziva račun A. Izmenjava dinarjev v franke in frankov v dinarje se izvrši po službenem tečaju Narodne banke, to je po dnevnem tečaju belgijske borze plus premija (agio), ki znaša kakor pri drugih valutah 28%. Če se glasijo fakture na franke ali na katerokoli drugo inozemsko valuto, se polaganje izvrši prav tako v dinarjih, in sicer po dnevnem kursu plus premija. Poleg računa A obstoji še račun D, pod katerega se stekajo plačila, izvršena v svrhu poravnania starih dolgov. Izplačevanje izvoznikov se bo vršilo po kronološkem redu, in to v razmerju z razpoložljivimi sredstvi na zbirnih računih. Sporazum tudi določa, da bo Zavod za kompenzacije v Parizu poleg kliringa stavil naši Narodni banki na razpoložanje 20% naših hierarjev v Franciji. Prošnje za zasebne kompenzacije izmed prizadetih izvoznikov in uvoznikov naj trgovci naslovijo na Narodno banko

223.77—224.80, Praga 169.56—170.42, Curih 1108.35—1113.85.

Curih. Pariz 20.1925, London 17.55, Newyork 517.125, Bruselj 71.05, Milan 2642, Madrid 42.40, Amsterdam 207.30, Berlin 122.825, Dunaj 72.68—59.60, Stockholm 95.40, Oslo 90, Kopenhagen 78.40, Sofija 3.75, Praga 15.31, Varšava 57.85, Atene 290, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.035.

Šiling je v privatnem prometu popustil od 9.025—9.125 na 9.10. Zaključenih je bilo 10.000 šilingov po 9.05.

Vrednostni papirji

Na zagrebški borzi je bil promet danes naslednji: 7% Bler 1000 dol., agrarji 50.000 Din nom., grški boni so narasli od 33 do 35 na 35 do 40 brez zaključka.

Zagreb. Narodna banka 4100 den., Priv. agrar. banka 220—222, vojna škoda 202—204, februar 200—202, agrarji 24 den., 7% Bler. pos. 38 den., 8% Bler. pos. 40.50, 6% Bler. obvez. 32—33, Nar. sum. 24—26, Guttman 80 bl., Sečera Osjek 150 bl., Sečera Bečker 900 bl., Isis 30 bl., Impex 50 den. Trboveljska 150—175.

Belgrad. Narodna banka 4100—4150, Privil. agr. banka 220—228 (220, 219), agrarji 24, 6% Bler. obvez. 31—32 (31), vojna škoda prompt 204—205 (206, 205), ultimo 202—203, 8% Bler. pos. 37—38, 7% pos. DHB 40.50.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 65.50, Mundus 58, Alpine 12.57, Trboveljska 18.25, Leykam 1.10, Rima Murany 19.10.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza bač., srem. gar. 66—68, marec, april, maj 72—75, ban. gar. 66—67. Ostalo neizpremenjeno. Promet: 32 vagonov.

Vsemogočni je poklical danes ob pol 9 zvečer, k sebi po večno plačilo našo ljubljeno

Urško Maležič

uradnico

po dolgi in zelo mučni bolezni, prevideno večkrat s svetimi zakramenti. Pogreb bo v soboto popoldne iz hiše žalosti, Sredina št. 8. — Uro pogreba naznanimo jutri.

Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev.

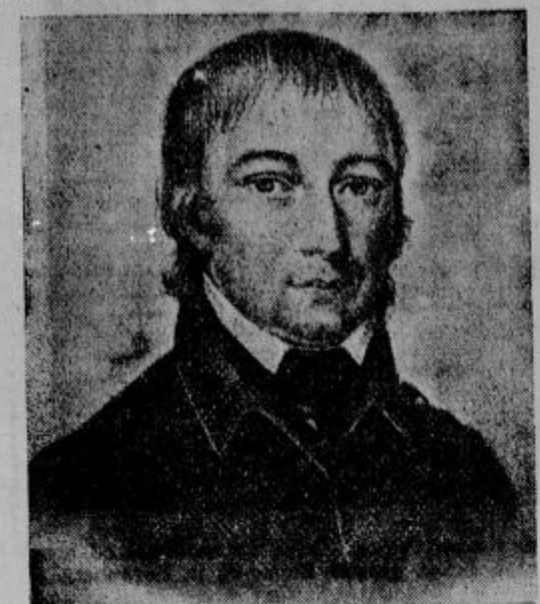
Ljubljana-Ribnica, dne 2. februarja 1933.

žalujoči ostali.

Valentina Vodnika predniki

Nekaj neznanih podatkov ob 175 letnici pesnikovega rojstva

Valentin Vodnik je napisal sam o sebi kratek življenjepis, ki so ga že večkrat priobčili njegovi življenjepisni (n. pr. Glaser, Zgod. slov. slovstva, II, 61). V tem svojem življenjepisju omenja Vodnik svojega deda Jurija in njegovo ženo, dva dedova brata in eno sestro,

svojega očeta in svojo mater ter enega strica. Da bi poizvedel kaj več o teh osebah, sem prelistal takratne šentvidske župnijske matice in dognal nastopne podatke, ki bodo morebiti zanimali tudi slovestvenega zgodovinarja.

Ded Jurij Vodnik je bil rojen v št. Jakobu ob Savi, takrat še v mengerski župniji 1689 (natančen datum mi ni znan, morebiti bi ga bilo mogoče najti v mengerskem župnijskem

arhivu). Dne 11. febr. 1725 se je priženil k Zibertu na Trati v šentvidski župniji, kjer je poročil Uršulo roj. Skalar, roj. okt. 1704. (Natančen datum je neznan, ker so iz dotične krstne knjige iztrgani listi za čas od začetka sept. do konca dec. 1704. Da je pa bila res rojena okoli sv. Uršule 1704, nam priča poznejša mrtvaška knjiga.)

Pri Zibertu na Trati je bilo takrat eno največjih posestev v šentvidski župniji: bilo ga je 1½ kmetije (grunta). Tu je bil Jurij Vodnik le 3 let, namreč do 1730, in sta mu bila tu rojena prva dva otroka Valentin in Jožef. Tretji otrok Uršula mu je bila rojena 14. okt. 1730 že v Zgornji Šiški. Torej je šel Jurij Vodnik s Trate v Zgornjo Šiško že pred tem dnem. Zakaj je zapustil Jurij Vodnik veliko posestvo na Trati in se nakupil na mnogo manjšem posestvu v Zgornji Šiški, nam Valentin Vodnik ni zapisal. Zdi se pa, da je moral prepuštili posestvo na Trati možkemu potomcu Zibertove rodbine, ker sem v nekem družnem viru (Matricula parochialis ecclesiae S. Viti) dognal, da je bil 1749 lastnik Zibertovine Andrej Skalar, brat Vodnikove žene. Bodi temu tako ali drugače, gotovo je le to, da je Jurij Vodnik postal posestnik v Zgor. Šiški št. 17 ali — kakor so takrat imenovali ta del Zgornje Šiške — na Jami. Pesnik nam pove, da je njegov ded prinesel na Jamo tudi svoje dosedanje hišno ime in da se je odslej reklo tudi tej hiši »pri Zibertu«. Tu je imel Jurij Vodnik le pol kmetije ter je bil podložen gospodi na Cokinovem gradu (Leonoldsdorfu). Na Jami je bilo Juriju Vodniku rojenih še več otrok, med njimi tudi sin Matija (roj. 10. febr. 1734), o katerem sodim, da je bil poznejši p. Marcel Vodnik, frančiškan v Novem mestu, ki je v letih 1768 in 1769 pripravljal svojega nečaka Valentina (našega pesnika) za vstop v srednje šole.

Jurij Vodnik je gospodaril na Zibertovini v Zgornji Šiški do poroke svojega drugorojenca Jožefa, ker je prvorojenec Valentin ostal samec.

Pesnik Vodnik pravi v svojem življenjepisju, da je »veči del Vodnikov pozno starost doživel«. In prav je zapisal: njegov ded Jurij Vodnik je bil pokopan (včasih so vpisovali v mrtvaške knjige le dan pokopa) 1. dec. 1774 ter je doživel starost 85 let, dočim je bila njegova babica Uršula pokopana že 18. jul. 1755, stara okrog 50 let (torej rojena res l. 1704).

Jožef Vodnik, drugorojenec Jurija Vodnika in oče našega pesnika, je bil rojen, kakor že zgoraj omenjeno, še na Trati, dne 28. febr. 1728. Preselil se je kot dveletni deček s svojim očetom v Zgornjo Šiško, kjer je preživel poznejše tudi očetovo posestvo. Poročil se je dne 6. febr. 1757 v šentpeterski cerkvi v Ljubljani z Jero, roj. Pance z Viča, kjer je bila rojena dne 16. febr. 1734. Iz njunega zakona se je rodilo 10 otrok, med njimi prvorojenec naš pesnik Valentin, ki je bil rojen dne 3. febr. 1758 (danes pred 175 leti). Kakor babica tako tudi Vodnikova mati ni dočakala visoke starosti: umrla je dne 24. sept. 1791, stara 57 let. Večjo starost pa je dočakal pesnikov oče, ki se je po smrti svoje prve žene poročil v drugi dne 7. maja 1792 z vdovo Eli-zabeto Jereb iz Jemen v smledniški župniji. Poročil ju je sin Valentin Vodnik v šentvidski cerkvi. Zanimivo je, da je naš pesnik poročil isti dan tudi svojega brata Antona, ki je bil takrat že vdovec, z Marijano Jereb iz Jemen, ki je bila hči zgoraj omenjene vdove, ki jo je poročil Antonov in pesnikov oče, Jožef Vodnik je umrl dne 31. marca 1809 star 81 let.

Bratov in sestre Jurija Vodnika, o katerih je zapisal pesnik Valentin Vodnik, da so ga dostikrat pestovali inu potle hvalili, kader je pridno v šolo hodil, nisem v šentvidskih župnijskih maticah nikjer zasledil iz tega sklepa, da niso bivali v šentvidski župniji, amak so le prihajali tu in tam na obisk v Zgor. Šiško, ozi-r. jih je Vodnik — dijak obiskoval na njihovih domovih v št. Jakobu ob Savi ali kje drugje.

J. N.

Pravi pot za dosego lepih

belih zob kakor tudi istočasna odstranitev neokusno barvanega zobnega obločka je sledeč: Iztisnite malo količino Chlorodont zobne paste na suho Chlorodont zobno ščetko (t. j. specialna ščetka z zobčastim rezom), drgnite svoje zobe od vseh strani, kakor tudi od zgoraj na vzdol. Pomnite: ščetka nato ščetko v vodo, ter izplaknite si usta temeljito, zgrajne s Chlorodont ustnovnico. Usp. h je presenetljiv. Neokusna barva zobnega obločka je izginila in ostane vam v u-tih prijeten svež občutek. Zahtevajte izrečno Chlorodont zobno pasto. Tuba Din. 8.— in Din. 13.— Dobiva se povsod.

Nasilen sleparski berač

Ljubljana, 2. febr.

Dobrodelnost ljudi izrabljajo nekateri nevedni ljudje prav na grd način. Seveda je med prosilci več res potrebnih in usmiljenja vrednih, pe Enega takih sleparskih beračev je včeraj razkrinkala ljubljanska policija.

V Ljubljani je zadnje mesece hodil starejši možakar, ki ga je vodil za roko majhen, desetleten deček. To je napravljalo na ljudi vtis, da je mož slep, za kar se je berač tudi res izdal, samo da je vzbujal čim večje usmiljenje ljudi. Možakar ima res nekoliko pokvarjene oči, vendar pa dobro vidi. Oba, oče in njegov sin, sta na ta način sleparila pri dobrih ljudeh, denar pa sta redno zapravila v katerikoli zakotni gostilni. Imela sta navado, da sta potem, ko sta nabrala primeren znesek, potreben za gostilno, takoj zavila na pijačo. Sleparski berač se ni prav nič pomišljal opijati z alkoholom tudi svojega desetletnega sina. Kadar pa jima je zmanjkalo za pijačo in sta bila še žeja, sta se dvignila in odšla vnovič beračiti. Tako se je zgodilo, da sta včeraj pijana beračila pri strankah v hišah na Aleksandrovi cesti.

Pijani možakar pa se je v pijanem stanju obnašal skrajno sirovo in zmerjal ljudi, če je dobil premalo ali nič darov. Zlasti grdo je razžalil neko gospo, ki mu ni marala dati daru, češ, da daje samo takim, ki so trezni. Možakarja je to pogrelo in se ni dal odgnati, dokler ni gospa poklicala hišnika. Hišnik je berača trdo prijel in ga odvedel na cesto. Pijani berač je ves čas sirovo rentalil nad hišnikom, kar zmerjal na vse pretege in mu grozil z nožem. Hišnik ga je nato odtiral na stražnico ter tam sporočil, kaj in kako. Mož se je moral s svojim sinkom prespati, da sta se oba streznila, nakar ju je šele mogla policija zaslišati. Pa še celo v treznem stanju je zabavljav in surovo odgovarjal uradniku. Policija zaenkrat nima drugega sredstva proti možakarju, kakor da ga je izročila sodišču. Ko bo osedel kazen, ga izženejo iz Ljubljane. Prav gotovo je, da bo možakar svoje goljufije nadaljeval, pa čeprav na deželi, in tako odvrzema podpore res potrebnim in vrednim ljudem.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Union, verandna dvorana: »Skrb za zara-vje«. Predava ga. dr. Malka Šimec. Ob 20.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec. Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

To je Slamičev princ, ki se vestno ga drži: v petek najfinejših rib, kolikor jih kdo želi!

☉ Zveza za tujski promet v Sloveniji (Put-niki), Ljubljana, priredi sledeče avtobusne izlete: Bloke: nedelja (5. februarja), odhod izpred Figovca ob 7 zjutraj, cena tja in nazaj 45 Din; Jezersko: nedelja (5. februarja), odhod izpred Figovca ob 7 zjutraj, cena tja in nazaj 55 Din; Rakitna: nedelja (5. februarja), odhod izpred Figovca ob 7 zjutraj, cena tja in nazaj 20 Din. V ugodnem vremenu bodo avtoizleti vsako nedeljo!

☉ Grad bodo polepšali. Ljubljanski grad, ki je bil dolga leta ena najbolj znamenitih točk v mestu, bo na spomlad doživel prenov-ljenje. Dejansko je do sedaj namreč Grad še vedno na istem, kakor je bil med vojno, ko se je zanj zavzel znani major Kern in ga nekoliko preuredil. Od tedaj dalje se na Gradu, na stazah, ki vodijo nanj in po njegovih sprehajališnih prav za prav ni nič izpremenilo, klopi so propadale, steze so bile neurejene, tudi drevje je bilo zapuščeno. Edino, kar je mestna občina storila za grad, je bila le obnoveitev starih šanc. Na spomlad pa namerava mestna občina poseviti grad na nekoliko več ekrih. Tako bodo popravili več klopi in napravili nekaj novih, ure-dili steze, popravili stopnice na Rebrji, ki so sedaj v zelo žalostnem stanju, izboljšali razsvet-ljavo in drugo. Na vsej Grajski planoti od grajskega poslopja pa do šanc bodo uredili primeren park s cvetličnimi nasadi. Preurejen bo tudi Regalijev gaj. Svoječasno je dal major Kern napraviti v Regalijevem gaju nekaj klopi in celo par koticov z mizicami, tako da so mogli stari upokojeni gospodje tam marjašiti in tarokirati. Pozneje pa se je to znamenilo in mestna občina bi ustregla mnogim obisko-valcem na Gradu, če bi dala take mize in klopi zopet obnoviti. Končno kritiko o polepšanju in preureditvi Gradu bodo pa dali seveda spo-mladi številni sprehajalci.

☉ Čigava je monštranca? Ljubljanska po-licija je dobila obvestilo od sušaske policije, da so našli na Trsatu v zemljo zakopano monš-tranco. Delavci na Trsatu so namreč kopali kamenje in pri tem izkopali še dobro ohranjeno monštranco, ki pa je bila iz medi. Monštranca je okrogla in ima v premeru 31 centimetrov. Na vrhu monštrance je medenast križ. V sredini pa ima monštranca 16 zelenih steklenih kamen-čkov, manjka pa jih 9. Monštranci manjka sto-jalo. Prav verjetno je, da je bila ta monštranca ukradena v kakšni slovenski cerkvi, saj je bilo lani v Sloveniji več bogoskrunskih zločinov in cerkvenih vlomov. Predstojništva cerkva, ki bi tako monštranco pogrešala, naj se obrnejo na ljubljansko ali na sušasko policijo.

☉ Nesreča otroka. Na Dolenjski cesti 23 je včeraj ponesrečila 11 mesecev stara Gabri-jela Glinsk, služiteljica hčerka. Otroek je po-tegnil nase lonček vrelega mleka in ga prevrnil ter se pri tem močno poparil po nogah. — V bolnišnico je prišel 27 letni delavec Hinko Ka-stelic iz Jarš pri Ježici. V noči na včeraj so ga napadli na cesti neznan fantje in ga obklali v noži po životu in rokah.

☉ Modne hlače — pumparce dobite najje-cneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

☉ Vsi, ki se hočete oddahnuti! Staroznana restavracija »Šestica« priredi jutri v soboto, 4. februarja na splošno željo svojim p. n. go-stom večer s pričetkom ob 8 zvečer. Vabljeni vsi!

† Minka Senica roj. Benkovič

Domžale, 2. febr.

Kakor blisk se je davi raznesla po trgu in okolici žalostna novica, da je med sv. mašo ob pol 7 v samostanski cerkvi v Grobljah zadela kap blag. gospe Seničeve iz Domžal. Gospa se je sicer še prejšnji dan nekoliko slabo počutila in tudi davi pred odhodom k sv maši je omenila, da ji ni dobro. Med sv. mašo nekako pri evan-geliju se je kar nenadno zgrudila. Dvignili so jo in nesli ven na voz ter jo hitro odpeljali domov. Že med potjo se je onesvestila. Doma je prešla še zakramente za umirajočo, toda k zavesti ni več prišla in zdravnik je samo še mogel ugotoviti srčno in morda celo možgansko kap. Po trgu je zavladala splošna žalost. Vsi globoko sočustvujejo s hudo prizadeto družino. — Pogreb bo v soboto, 4. febr. ob pol 4 iz hiše žalosti na domače pokopališče na Gorici.

Gospa Minka Senica je iz znane ugledne družine Benkovičeve (Tomanove) iz Kamnika. Jeseni je praznovala s svojim možem, uglednim trgovcem g. Josipom Senico, 25 letnico poroke. Znana je bila zlasti po svojem blagem usmi-ljenem srcu. Rečeji jo bodo poleg domače družine najbolj pogrešali. V prijateljskih odnosih je bila z vso okolico. Radi so jo zato naprosili za birmansko in krstno botro; vedno je rada ugodila. Dobrodelne in katoliške kulturne usta-nove so uživale njeno stalno podporo. Le Bog ji bo mogel vsa njena dobra dela primerno po-plečati. Ohranimo jo v blagem spominu, hudo prizadeti družini pa naše iskreno sožalje!

Najden utopljenec

Neznaneega moškega utopljenca so našli včeraj popoldne v Gruberjevem kanalu v Stepanji vasi pri mostu. Utopljenec je star okoli 35 let, oblečen je v temno modro obleko in površnik, najbrže iz avstrijskega vojaškega suknja. Ima križasto srajco s temno ovratnico, na nogah pa boks čevlje na za-urgo. Mrtvec ima rjave lase in pristrizene brke. Pri njem so našli srebrno cigaretno dozo z mono-gramom: »P. V. III. klase svojemu starešini 1925-1927«. Ker policija ni mogla ugotoviti identiteto utopljenca prosimo, da ji sporočijo vse podrobnosti oni, ki bi o mrtvecu kaj vedeli.

Pijača jih je podivjala

Novo mesto, 31. jan.

Sodnik poedinec tuk. okrožnega sodišča je danes razpravljal o obtožbi državnega tožilstva zoper posestnikove 4 sinove iz višnjegorskega okraja.

Imenovani fantje so se zbrali 12. novembra 1932 okrog polnoči pred Pangerčevo gostilno na Pljuskah ter zahtevali en liter vina. Ko so vino izpili, so šli do Grabnarjeve gostilne, zbudili go-stilničarja, ga nadlegovali in izsilili, da jim je natočil en liter vina. Ko so tako dobili potreben pogum, so se napotili z motikami, koso in lo-pato na Selo pri št. Pavlu in pričeli klicati Jožeta Miklavčiča in njegovo sosedo Jožeto Novak. Ko sta se ta dva hudovala, naj dajo mir, so razbili Miklavčiču Jožetu z motiko pri kašči 22 hrastov-ih remelnjov ter na hišnih oknih 6 šip, pri enem polknu poškodovali 10 desčic, drugo polkno pa popolnoma razbili ter napravili 500 Din škode. Eden izmed fantov je vrzel motiko proti pri-oku stojiščemu Jožetu Miklavčiču, ki se je pa k sreči hitro umaknil, ker bi ga sicer lahko hudo telesno poškodoval. Isto noč so razbili Novak Jožetu ograjo pri kašči in pri kamri 3 šipe, pri družinski sobi pa dve okni ter poškodovali tudi vrata pri kleti. Napravili so škode okrog 500 Din. Razbijali so tako, da so bili Miklavčičeva že-na in otroci v strahu in so glasno jokali. Očitno so storili dejanje radi preveč zavzete pijače, ker so se potem pokesali in prišli k Novakovi prosit poravnave.

Sodišče je obsodilo enega obtoženca na 5 mesecev, druge pa na 4 mesece strogega zapor.

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Roden-stock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubliani

Zabtevalte cenik!

Podzemeljski topli vrelci po zimi

Rogaška Slatina.

Kakor je noč za spanje, tako je zima do-ločena za oddih in počitek rastlinstvu. Zivi vrelci pa tudi pozimi ne počivajo in njih zdra-vilna moč pozimi nikakor ni manjša. Po stari knjigi, ki smo jo prejeli iz Studijske knjižnice v Mariboru, ki jo je 1825 napisal dr. Matija Macher, zdravnik v Gradcu, posnamemo: »Ve-liko imamo spisanih sijajnih ozdravljenj, ki so se dosegla pozimi v Rogški Slatini.« Zadnja analiza 1932 profesorja Režeka o slatinskih zdravilnih vodah se zaključuje: »Dokazano je, da se koncentracija in temperatura mineralnih voda: Tempel A in Donat A od leta 1907: ko so bile zajete, do danes ni izpremenila.«

Pozornost, ki smo jo posvetili slatinskim mineralnim vodam, nam je vzbudila več vprašanj, ki nam jih ni rešila ne prva, ne druga knjiga. Najbolje je, da se na kraju samem poučimo, kako je s Podzemeljskimi vrelci v Ro-gški Slatini. V zdravilišče prihaja vsako leto veliko gostov, le malo jih je, ki bi pri majhni, neznatni zidani lopzi z napisom: »Podzemeljski vrelci.« stonili do prvega podzemeljskega iz-toka Rogške Slatine. Storitno to danes ob roki spretnega strojnika, ki že blizu 20 let čuva sla-tinske vrelce. Dobrodelna služba!

Po 45 železnih stopnicah pridemo do sla-tinskih katakomb, pod nekdanjim Ferdinandov-im, danes Tavčarjevim hribom. Podzemeljski prostor bi mogel obsevi 500 ljudi. Vrelci tečejo iz globine 12 m. Zadnjikrat so vrelce zajeli 1907. Preden so prišli do njih, so morali prekopati 5 m vrhnje laporske plasti, potem preko dva metra pečenega posipa, da so zagledali prve studence. Kopali so dalje in zadeli so na ogromno ekalo, na kateri danes domujejo sla-tinski zdravilni vrelci, zajeti v peterih vodnjakih. Vrelec Tempel in Donat imata vsak po dva vodnjaka: A in B; vrelec Styria se izteka v en sam vodnjak. Zajetje in razdelitev voda v tri zdravilne vrste s peterimi vodnjaki sta iz-vršila 1907—1909 profesor Knett iz Karlovih va-rov in inženjer Dirnböck iz Gradca. To je bilo zelo naporno in odgovorno delo!

Od prvega do zadnjega vodnjaka vodi 1.45 m širok in 55 m dolg hodnik z betonskimi ste-nami in s kamenitim tlakom. Stroji dvigujejo vode v eno večjo in tri manjše cevi, ki drže v nalivalnico oziroma v tri nadzemeljske točil-nice, kjer se pod pripravljenim šotorom tečijo gostoz vrelci: Tempel, Styria, Donat. Stroji de-lujejo poleti vsak dan od 6. do 12. ure in po-poldne od 13. do 19. ure; pozimi pa od 7. do 12. ure in popoldne od 13. do 16. ure. Neoporab-

ljena voda odteka v slatinski potok. Škoda zanjo!

Zaradi močnega izhlapevanja ogljikove ki-sline se mora podzemeljski prostor vedno pre-zračevati po dveh velikih ventilatorjih. Poleti izločujejo vrelci mnogo več ogljikove kisline ko pozimi; zato je se poleti vrši prezračenje na vsake tri ure, pozimi zadostja na vsakih štiri-rih dnu; obkraj zadrdra oba ventilatorja za pol ure. Največ ogljikove kisline izhlapeva vrelec Tempel.

Kakor množina izhlapevane ogljikove ki-sline, tako se izpreminja v dveh glavnih dobah tudi temperatura mineralnih vrelcev. Strojnik Vinko Rodella vodi o tem poseben zapisnik. Vrelec Donat kaže poleti 12° R, pozimi 9° R; Tempel poleti 11° R, pozimi 10.50° R; Styria prav tako kakor Tempel. Tudi v najhujšem mrazu najhujše zime, kakor je bila 1928-29, se tem-perature pri podzemeljskih vrelcih ni znižala več ko za 2° R. V imenovani zimi je bilo na po-vršju 32° pod ničlo; v podzemeljskem prostoru pri Donatu 7° R nad ničlo. Slatinski zdravilni vrelci nikoli ne zamrznejo. To bi bil zimski stan ubogim!

Slatinski zdravilni vrelci nikoli ne usah-nejo. Vendar iztoki pri posameznih vrelcih niso vsak čas enako močni. En liter vode se pri Tempelu ob suhem vremenu nateče v 20 se-kundah, ob mokrem vremenu v 7 sekundah. Styria natoči en liter vode v suhem: v 40—50 se-kundah, ob deževju ali snegu v 16—20. Tempel sam kaže razliko tudi pri obeh svojih vodnja-kih, a brez ozira na suho ali vlažno vreme. Donat A se za en liter vode nateče v 4 minutah, Donat B v 52 sekundah. Iz tega se razvidi, da je vrelec Donat med tremi vrelci najboljše zajet oziroma za bližnje podzemeljske studence ne-dosegljiv. Hvala mu!

Ne mislimo, da smo s tem obiskom in opi-som podzemeljskih vrelcev odkrili povsem nove reči; vendar smo omenili dokaj neznane okoli-ščine, v katerih se v posameznih časih nahajajo posamezni slatinski zdravilni vrelci. Odprli smo vrata v podzemeljsko svetlobo, kjer se po na-ravnih silah in zakonih pripravljajo lek in zdravje mnogim. Pred tristo leti že je štajerski domoljubni pesnik opeval Rogško Slatino v latinskih distihih, katerih eden se glasi:

»Viri Kastalski ob Pindu sloveči, molčite! Bellerofonske vodé, glasni ne povzdignite ve! Štaterski vrelci, molčite, vi tudi, kjerkoli: dražji se nektar nam tu pretaka po svetih vodah!«

Naznanila

Dev. Mar. v Polju. Danes je dolžnost javnosti in posameznika, da podpira novo nastali kader rezevev in to so brezposelni, ki se dan za dnem množijo. Vsak kraj in tako tudi naš — pa ima tudi nekaj nesrečnih, ki že leta in leta trpe po-manjkanje, to so vojni invalidi, vdove in sirote. Te podpreti ima nam tudi zabavna prirediteljske skupine »Zveze bojevnikov« pri Dev. Mar. v Polju, ki se vsi v nedeljo, dne 5. febr. v dvorani gostilne Fr. Anžur v Vevčah. Začetek ob pol 4 popoldne. Sodeluje godba »Prosvete Polje«. Va-bimo vse člane in bivše vojaše in naše prijatelje, da posetijo prireditelje.

Violinist Karlo Rupel priredi svoj ljubljanski koncert v ponedeljek, dne 6. t. m., ob 20 v Fil-harmonični dvorani. Spored, katerega smo že ob-javili, obsega znamenita dela svetovne glasbene literature za violino in klavir. Zastopani so sklada-telji Beethoven, Mendelssohn, Stravinski, Mil-haud, Falla in Saint-Saens. Po ljubljanskem kon-certu ima g. Rupel marca koncert v Zagrebu, za-tem pa še v Belgradu, spremlja ga pianist prof. Janko Ravnik. Vstopnice po običajnih koncertnih cenah so v predprodaji v Matični knjigarni.

Društvo absolutov drž. trgovskih šol v Ljubljani sklicuje na 9. febr. redni sestanek, združen z izrednim običnim zborom. Predmet: Izprememba pravil, slučajnosti.

Ptuj. V mestnem gledališču priredi v ne-deljo, dne 5. februarja ob treh popoldne pod-mladec Rdečega križa ptujske gimnazije aka-demijo za šolsko mladino. Čisti dobiček je na-menjen za podporni fond revnih zavodovih

učencev. Vprizori se tudi pravljica »Snežana« s petjem in plesom, ki se v Sloveniji še ni odigrala. Akademija se ponovi za odrasle v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 20.

Vojniki. Za Vojnik in okoli bo 5. februar praznik, ko bodo ljubitelji res levih prirediteljev napolnili posojila, dvorano ob 3 popoldne, kjer pri-redi meščanska šola akademijo v proslavo 10 let-nice obstoja s prav lepim in nadvse zanimivim sporedom, ki je razviden z lenakov. Stariš, pri-fatelji mladine, bivši učenci šole in vsi ostali ste vabljeni in ne bo vam žal da niste zamudili ugodne prilike in napolnili dvorano do zadnjega kotička.

Slovenjgradec

Najstarejša občanka umrla. V mestni ubož-nici je umrla najstarejša meščanka našega mesta Julijana Falle. Pokočinca je dosegla visoko starost 95 let. Rojena je bila 24. decembra 1937 ter je bila ves čas svojega življenja krepka in zdrava. O njenem življenju je naš list že poročal in pri-nesel sliko za božično številko l. 1930. Pogreb je bil v ponedeljek ob zelo številni udeležbi mešča-nov. Naj počiva v miru!

Poroka. V nedeljo se je poročil pri Sv. Petru nižje Maribora gosp. Vinko Puncer tuk. trgovec z gđ. Lorber Jožeto, hčerko posestnika in trgovca iz št. Petra pri Mariboru. Mlademu paru obilo sreče!

Občinski proračun za l. 1933 je banska upra-va odobrila v lat obliki, kakor ga je sprejel ob-činski odbor. Proračun izkazuje v celoti 297.323 dinarjev dohodkov in ravno toliko izdatkov. Nai-večji izdatki so za šolstvo in prosveto in sicer 84.406 Din. na drugem mestu je urova 52.928 dinarjev in na tretjem je redarstvo 40.750 Din.

Afriški sloni se zbirajo

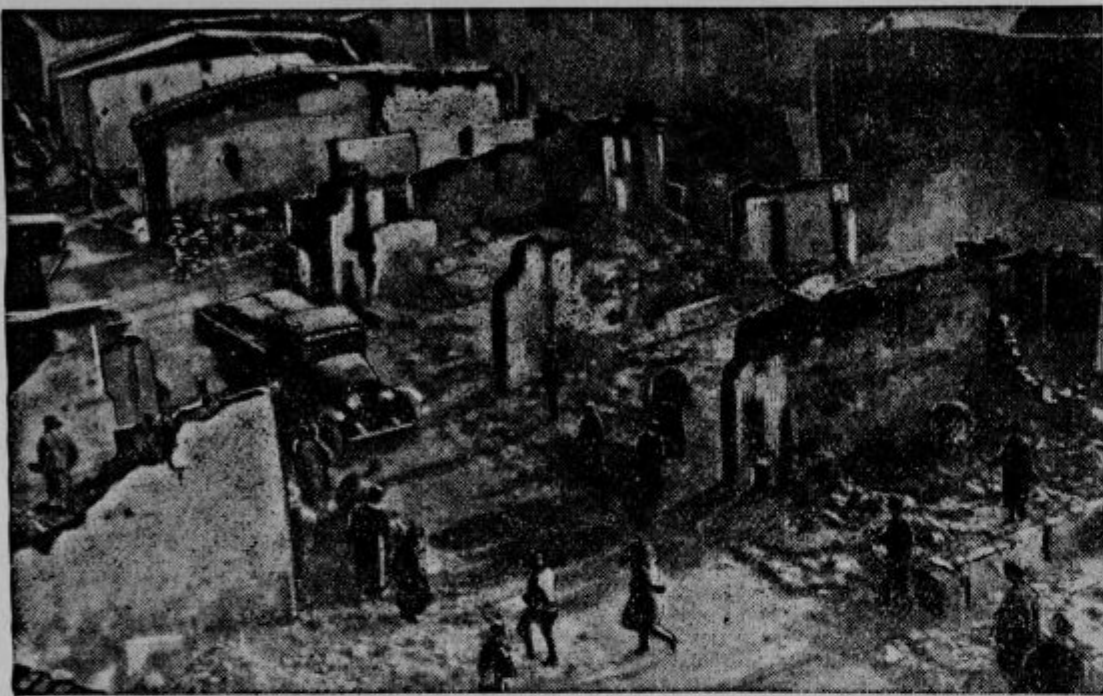
Poročila turinškega tiska iz Centralne Afrike, Kenije, Ugande in Tanganjike javljajo, da se je v teh pokrajinah število slonov tako visoko dvignilo, da se bavijo oblasti z mislijo, kako bi del teh trdokožcev iztrebili. V Toru, ki leži med gorami in Viktorijskim jezerom, se je prirastek slonov še izredno povečal, pa ne le naravno (tam je namreč že nad 20 let v veljavi stroga prepoved proti streljanju na slone) marveč v ta kraj so se zatekali sloni iz vseh okolnih držav, ki so dovoljevale divje love na slone.

V enem turinških listov je opisana interesantna vožnja nekaterih evropskih prirodoslovcev v motornem žolnu od Nimbule do Albertovega jezera. Pot je vodila skozi goste zarasle pokrajine. Nil je postajal zmerom lepši. Njegova žolto-žalostna barva se je vedno bolj umikala modrini. Korito samo se je širilo. Nenadno je nekdo vzkliknil: Tu so! Pokazal je na čredo 15 slonov. Med temi jih je bilo nekaj izredno velikih eksemplarov, ki so se v daljavi 500 metrov dobrodušno ogledovali na vse strani. Njihovi mogočni hrbti so se vzpenjali visoko nad zelenim grmičevjem in bele jate ptičev so jih obletavale. Ti ptiči so nekaki ogleduhi slonov. Ako kroži kje bela jata v sinjini, je to znamenje, da se nahaja pod njo čreda slonov. Kmalu je bilo opaziti nove črede, ki so se vrstile kakor mnogobrojne glave živine po evropskih pašnikih. Prerivali so se skozi goste grmičevje, a bele jate jih niso niti za hip zapustile. Nekaj slonov je prilomastilo k vodi pit, 50 metrov so bili

od žolna. Videli so se različno veliki beli oldji in široka ušesa so visela. Da bi jih vznemirili, je zatulila sirena. Niti ganili se niso. Samo bele pice, ki so pokrivalo slonove hrbte, so se pognale v zrak.

Ali smejo domačini streljati slone? Smejo, ako imajo lovsko pravico, toda za to morajo položiti 2700 Din takse. — Sloni se izredno hitro množijo, tako da bo kmalu ves živalski paradiž v Afriki poln samih slonov. Nil je poln krokodilov. Spoštovanje imamo samo pred večjimi; tja pošljemo od časa do časa strel. Trije udarci z repom po vodi in — konec je smrtnega boja. — Žirafe prhnejo od reke, ko nas zazro. Levi nas z velikimi očmi vprašujejo, po kaj smo prišli v to divjino. Drevje je prekrito z guano. Na njih se skrivajo ogromna gnezda. Zmerom novi sloni prihajajo k vodi, nad 500 smo jih že našli, nad njimi pa jata ptičev — kot širok bel oblak.

Ko smo že spoznali življenje slonov na gornjem Nilu, smo krenili v lepo Kampalo, glavno mesto Ugande, katero so Angleži krstili »Rom of the Jungle«, ker je prav tako kot klasični Rim zidana na sedmerih gričih. Ker je neki lovec postal na obrežju Katonge v enem samem letu nad 100 slonov, so se ti večinoma umaknili v Toru. Tudi ob gornjem Nilu in v vzhodnem delu Konga žive številni sloni. V Afriki je prav za prav več verst slonov, ki se razlikujejo med seboj po veličini in obliki ušes. Sloni, ki se selijo iz Konga v Toru, niso dosti večji kot naš vol.

Razvaline mesta Shanhaikwan, katerega so uničila bombardiranja japonskih artilerijskih čet. Nekdaj cvetoče mesto je zdaj v pepelu in razvalinah. Vse to se je godilo pred očmi onemogle Zveze narodov.

Od delavca do umetnika

Najslavnejši pevci so začenjali svojo slavno pot kot navadni telesni delavci. V mladosti ni nihče slutil, da bo postal velik mož, saj ni imel nikakih šol za seboj. Pomislimo samo na slovitega Italijanskega tenorista Caruzo, ki je bil v svoji mladosti zidarski pomočnik, a ga je nek glasbeni profesor odkril. Bilo mu je takrat 22 let, a v 30. letu je umrl. Njegov angleški impresarij je postal večkratni milijonar, a Caruzo sam je zapustil svoji hčerki 10 milijonov lir, a poleg tega dobiva približno toliko letno za gramofonske plošče, na katerih poje Caruzo svoje pesmi. — Saljapin je bil nekoč nosač na obali Neve v Petrogradu. Profesor petrograjske glasbene akademije, Jerov, se je nekoč sprehal po predmestju ruske prestolnice in slišal iz krčme prelep bariton pianega delavca. Jerov je vzel v šolo Saljapina — in nekdanji obalni nosač ne poje danes izpod 2000 dolarjev na večer.

Perzepol izkopan

Kakor poročajo časopisi, se je posrečilo po dveletnem izkopavanju nemški ekspediciji pod vodstvom dr. Herzfelda, da so povsem odkrili stare palače, stebriščne dvorane, svetišča in zasebna stanovanja starega Perzepola. S tem se je razodelo razkošje stare civilizacije, ko so vladali sloviti vladarji, Kserks, Artakserks in Darij. Palače je zažgal Aleksander Veliki pri osvojevalnem pohodu na mesto, toda kamni so ostali nedotaknjeni in nudijo starinoslovcem mnogo študijskega materiala.

Paradni demonstrirajo. V francoskem glavnem mestu so se dvignili vsi davčni upravičenci proti nameravanim novim davkom. Nemiri so zavzeli tak obseg, da je morala nastopiti posadka obojene republikanske garde proti demonstrantom.

Tihotapci z margarino

Na Nizozemskem se ponavljajo zadnje čase večje tihotapske trgovine z vtihotapljenjo margarine. Ze nekajkrat so zaplenili cariniki v obmejnih nizozemskih pokrajinah večje zaloge margarine. Tudi v Amsterdamu je izsledila policija več voz natovorjenih vtihotapljene nemške margarine. Ker so nizozemski tvorničarji porabili večjo množino presnega masla za fabrikacijo margarine samo zato, da bi dvignili maslu ceno, prizadevajo tem podjetnikom brez dvoma veliko škodo ti tihotapci.

Tenorist Gigli pri Papežu

Papež je sprejel v zasebno avdienco slovitega tenorista Benjamina Giglija z družino in se mu zahvalil za koncerte, katere je umetnik prirejal v dobrodelne namene. V znamenju zahvale mu je izročil papež medaljo.

Sonja Hennie — evropska zmagovalka

Te dni je bila damska tekma v umetnem drsanju po letu za evropsko zmago končana. Svetovno mojstrstvo je tudi topot odnesla Sonja Hennie, druga pa je bila Angležinja Colledge.

Poliklinika na dražbi

Kakor poročajo uradni listi, je budimpeštansko sodišče napovedalo dražbo poslopja poliklinike. To namreč zahteva firma Mojzes Forediger in sin, kateri dolguje poliklinika 34.000 pengov...

Prvo zasedanje nove nemške vlade. Sede od leve na desno: Göring, Hitler, Papen. Stojе od leve na desno: Seldte, dr. Gereke, grof Schwerin-Krosigk, Frick, general Blomberg in Hugenberg.

Hagija Sofija - muzej

Kakor poročajo listi, je privolil Kemal paša v to, da se sprevrže carigrajska Hagija Sofija v svetovni muzej za bizantinsko umetnost. Znano je, da so svoječasno kanili svetovnoznano »cerkev Svete Modrosti« povsem restavrirati s pomočjo ameriških dolarjev; predvsem so odstranili omet z veličastnih mozaikov, katere so Turki prebelili. — V to cerkev naj bi zdaj znosili predvsem turške umetniške zbirke iz bizantinskih časov. Odpora s strani turškega duhovstva (radi profanacije slovitega islamskega svetišča) ni pričakovati. Po ločitvi cerkve od države v moderni Turčiji je bilo že nebroj kulturnohistoričnih mošej in samostanov sekulariziranih. Med drugimi je bila slovita cerkev svete Irene, eden najlepših in najbolj ohranjenih monumentov iz bizantinskih časov (ki je stoletja služila za mošejo) spremenjena v vojaški muzej. Hagija Sofija je najpomembnejše

cerkveno gradbeno delo bizantinske epohe. Bila pa je postavljena na istem mestu, kjer je bila nekoč bazilika Konstantina Velikega, a je leta 532 zgorela. Naročil jo je car Justinijan, ki je v ta namen razpisal ogromne davke. Zgradila pa sta jo arhitekta Anthemios iz Trala in Izidor iz Mileta leta 537. Toda leta 558 se je kupola radi močnega potresa porušila in Izidor iz Mileta jo je obnovil. Na ta način se je vršila druga posveitev leta 564. Po zavzetju Carigrada (l. 1453) je spremenil Mohamed II. to veličastno cerkev v mošejo, nakar je še dal prizidati štiri minarete in prebeliti vse mozaike. Stene so prekrile z dragocenimi marmornimi ploščami, obok pa je okrašen z čudovitimi mozaiki. Svojevrsno gradbeno delo bo še tekom tega leta vstalo v vsem monumentalnem veličastju stare obleke...

Kuhinje od Homerja dalje

»In stegnili so roke k okusno pripravljenemu obedu«, poje Homer o silnem grškem banketu. V dobi dijetnih kuhinj, vitaminov in kalorijsko bogatih jedil, ki so jih Grki grmadi v prave hekatombe zaklanih jagenčkov, krav in divjačine, se nam nudi komaj zabrisan pojem, kaj in kako so stari narodi jedli. Toda luč v to nejasnost nam posveti srednji vek, ki ni nič zastojal za starim. Ali so ljudje takrat v resnici boljše in več jedli kot danes? Veličastnost takratnih obedov naj nam pojasni Henrik VIII., ki je malo pred ločitvijo od prve žene pripravil ogromen obed. Tu je bilo zaklanih 24 volov, 100 mastnih ovac, 51 telet, 34 svinj in 90 mladih prašičkov. Pa to ni bilo nič v primeri s tem, kar je anglikanski škof Newyorka v istem stoletju priredil. Saj je zaklal 1000 ovac, 304 telet, 2000 svinj in 17.000 kosov raznih vrst perutnine. Seveda moramo pri tem vedeti, da so take požrtije trajale cele tedne in da se jih je udeleževalo na stotine ljudi. V splošnem pa so bile življenske zahteve srednjega veka mnogo skromnejše kot danes. Navadni jedilni list je nudil kruh, sir, zelenjavo... Meso se je smatralo za redek užitek, katerega so si privoščili v celem letu komaj po dvakrat, trikrat. Ni čudno torej, da so po takih skromnih celoletnih obedah mogli spraviti tolikšno število raznih živali na mizo ob redkih pojedinah. Toda v primeri z grškimi jedeži so bili ljudje srednjega veka že bolj sladkosedeži, dasiravno se nam njihov okus danes upira. Če

vzamemo v misel samo recept osebnega kuharja Riharda II. Angleškega, bomo razumeli sladkosnednost takratnih ljudi, dasiravno so bili tolikanj udarjeni na meso. Kuhar je dal osoljeno ribo v mandljevo kašo, kamor je primešal še sladkorja, mleka in riža. In to zmes je skuhal. Sploh so srednjeveški kuharji (zelo v nasprotju z naukom o vitaminih) vsako jed v obliki kaše razkuhali. Razumemo to, če pomislimo, da takrat še niso poznali vilic.

Tudi sadje ni ušlo tej maniji. Tako so n. pr. jagode pomešali z mandlji in rozinami (kar bi še deloma šlo), vse to pa popoprli in začini z raznimi dišavinami. To je bila sadna kaša. To razumemo, ker vemo, da so imeli srednjeveščani abnormalen gon za koreninami, odnosno za špece-rije. Sem seveda ne spadajo razne koreninice, marveč tudi pižame in končno parfum. In te razne dobrine, ki si jih je srednji vek privoščil, so bile povod za odkritja novih zemelj. Zakaj mornarji in trgovci so plovili po morjih in iskali otokov in kontinentov, kjer bi se te dobrine dobile. Niso bili torej le zlati zakladi, ki so klicali mornarje in pustolovce v široki svet, marveč predvsem želja, da iztaknejo kje zemljo s takimi dišavinami. Tudi Kolumb je jadrals s tem namenom proti Indiji, pa je prijadral v Ameriko. Tako je srednjeveški okus mnogo pripomogel, da poznamo danes vzhod in zapad, stari in novi svet...

Promet v Sahari

Potovanje po Sahari ni nič več nekaj strašnega, kakor je bilo to še pred nekaj leti, marveč zmerom hitreje in lažje. Preteklo je sen je uvedel neki alžirski potovalni urad stalne avtomobilsko vožnjo iz Alžira do Ghardaje. (630 km). Sleherno jutro ob 4 odpelje avtobus iz Alžira, a ob 9 zvečer dospe v Ghardajo. Istočasno vozi pa nasprotni avtomobil. Vozovi so prijetni, cena zmerna; zatorej se ne vozijo le doznačini, marveč tudi oni tujci, ki so razvajeni. Zračno linijo Francija-Sudan marljivo nadaljujejo. Četa letal, ki je priletela s severa, si je zgradila letališče pri Ghardaji. Sredi puščave (med Ghardajo in El Goleo) si pripravljajo že drugo letališče. Ker pa primanjkuje v teh krajih vode, porabljajo bencinske tanke za vodne rezervoarje. Prav gotovo je, da bo ta promet v Sahari tudi misijonarjem olajšal delo.

Grozota malarije

Mednarodna malarijska komisija, ki je odsek Zveze narodov, je dala sledečo statistiko o razširjenju malarije po svetovnih predelih in državah. Izmed 180 držav, jih je samo 15 izjavilo, da nimajo malarije v svojem območju. V Afriki divja ta šiba božja najstrašnejše. V ekvatorialni Afriki dosega ta bolezen 100 odst. V prednji Indiji je nad 100 milijonov malaričnih bolnikov. V Indokini in Nizozemski Indiji se giblje to število med 10 do 56,9 odst. V nekaterih pokrajinah ima malarija endemične, v drugih pa epidemične oblike. V provincah z velikimi povodnji raste malarija v strašno zlo. V poplavnih letih, ki se ponavljajo v obtoku 8 do 10 let, znaša število mrtvih okrog 50 odst. Pri neki kratkotrajni malarični epidemiji se je razredčilo prebivalstvo na četrtino.

V Slamu umre letno izmed 10 milijonov prebivalcev najmanj 50.000 duš od te strašne bolezni. Izmed kakih 1200 vrst muh povzroča malarijo 30

vrst. Povprečno število letnih ozdravljenec celega sveta znaša 17 milijonov 524.000. Za boj proti malariji bi letno potrebovali najmanj 1.374.735 kg kinina, v resnici pa ga je na razpolago le 450.000 kilogramov...

Smešnice

Včasih je bilo drugače. Prof.: To je pravi škandal, da danes vse sili v šolo! Včasih je bilo čisto drugače. Ko sem jaz študiral, ni noben tepec študiral — jaz sem bil edini iz cele fare.

*
»Zakaj si vendar zažgal svoja stara šolska spričevala?«

»Da ne bi prišla v roke mojemu malemu. Ali ne vidiš, da se že uči brat?«

*
»Kakšna kazen je za bigamijo, gospod kandidat?«

»Dve tašči.«

???

»Eh, eh! To je veekakor cvetličnik, moja žena je imela samo to smolo, da je napačno posodo postavila...«

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 3. svečani: Blaž. škof, mučenec; Oskar, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla v visoki starosti gospa **Franciška Zemljanova**. Pogreb bo v soboto ob pol 4 popoldne. Blag ji spomin. Žalujemo gg. hčer-kama naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Državni svet je z razsodbo št. 39513/32 od 14. dec. 1932 razveljavil kot nezakonito rešitev kmetijskega ministarstva od 19. oktobra 1932 št. 63561/11 in banske uprave od 22. junija 1932 št. I. M. 4884/1 s katero je bil inž. Skubic Josip odpuščen iz banovinske službe.

Ljudsko gibanje leta 1932

Slovenjgradec. Lansko leto je bilo v mestni župniji rojenih 32, umrlo jih je 78, med temi samo 18 domačinov in 60 tujecev, ki so umrli v tukajšnji bolnišnici. Najstarejši med umrli je bil Jožef Strasek, ki je dosegel 95 let. Poročena sta bila samo dva para, dočim sta letos že dosedaj dva para poročena.

Stari trg pri Slovenjgradcu. V preteklem letu je bilo v naši župniji rojenih 75 otrok. Smrtna kosa je pokosila 64 župljanov. Poročenih je bilo 16 parov.

Beli teden!

Oglejte si **razstavo** v trgovini. Cene so vidne. — Nihče Vas ne bo vprašal, ali kaj kupite ali ne.

Za sedanjí hladni čas
Vas ogreje „Melni“ čaj zastoj pri nas.

Trgovska hiša

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 Stritarjeva ul. 1-3
Ljubljana

V Dubrovniku se kopljejo

Ljubljana, 2. februarja.

Poročila iz večine delov naše države pravijo, da je povsod nastala nenadna sprememba vremena. Mraz, ki je vladal zadnji čas, je kar čez noč popustil in živo srebro v toplomerih je povsod zlezlo nad ničlo. Sneg se je začel naglo topiti in ponekod že obstoja resna nevarnost povodni.

Zlasti iz Dalmacije poročajo o pravcem spomladanskem vremenu. V Šibeniku so včeraj zabeležili 25 stopinj nad ničlo. V Dubrovniku pa so se v tamkajšnjem vojaškem kopališču včeraj že kopali prvi kopalci, kar je celo za Dubrovnik velika senzacija.

50 odstotkov popusta na železnica

za mladoporočence na ženitovanjskem potovanju

Iz Belgrada poročajo, da je prometno ministrstvo izdalo naredbu, s katero se novoporočenec na ženitovanjskem potovanju dovoli 50% popust na jugoslovanskih železnicah. Popust velja le, če nastopita novoporočenca ženitovanjsko potovanje najkasneje 15 dni potem, ko sta sklenila zakon. Pri železniški blagajni morata predložiti potrdilo politične oblasti o datumu poroke. Vozna olajšava velja tudi za inozemce, ki morajo predložiti potrdilo pristojnega jugoslovanskega konzulata. Potovanje ne sme trajati več kakor tri-din. Prekinitev vožnje so po členu 5 prometnega reda dovoljene.

Ostale vesti

— **Vodstvo Marijine kongregacije dubovnikov in bogoslovcev** v ljubljanskem semenišču se lepo zahvaljuje vsem svojim članom, ki so se z darovi spomnili svoje kongregacije o priliki ponovitve posvečenja. Kongreganti, ki se zbiramo v semeniški kapeli, se v molitvi spominjamo Vas, ki se zunaj trudite v vinogradu Gospodovem; naj Bog Vaše delo blagoslovja, da pride k nam Njegovo kraljestvo po Mariji.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine od 1. t. m. objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajanje in razširjanje mesečnika »Kovinar« št. 1 za mesec januar, ki izhaja v Zagrebu.

— **Nova kamniška smuška maža.** Iz Kamnika pišejo: Smuški sport se je pri nas razširil z neverjetno naglico. Ne samo v mestu, tudi na deželi vidiš že vse polno smučarjev. Mladina vseh hribovskih vasi okrog Kamnika se je z veseljem oprijela smučanja posebno zato, ker ima za njo veliko praktično vrednost. Prihrani ji mnogo časa in truda v visokem snegu na dolgih potih v šolo ali v mesto. Precejšen izdelek pri smučanju tvorijo razne maže, katerih ne sme pogrešati noben smučar. Za večino smučarjev, ki jim je ta sport samo za zabavo in razvedrilo, so maže inozemskega izdelka predrage, zato so že mnogi poizkusili nadomestiti dragi inozemski izdelek z domačim, ki bi tudi po kvaliteti ne zaostajal za tujim blagom. Med prvimi domačimi mažami je bil »Triglava«, ki ga je sestavil inženjer kamniške smodnišnice g. Trost. Lastnik kamniške kemične barvarnice in čistilnice »Jugobarvarne« g. Karl Biško pa je tudi že lani sestavil mažo, katero je preizkusil na vseh vrstah snega. Obnesla se je prav dobro in vask, kdor jo je preizkusil, je bil zadovoljen z njo. G. Biško se je zato odločil, da jo bo dal v promet in sicer tri vrste pod imenom »Kristiana«. Ena vrsta bo za smuk, druga za vzpon in smuk, tretja pa bo za impregniranje smuči v poletnem času. Kakor nam zatrjujejo poznavalci, bodo maže »Kristiana« prav izvrstne, zlasti pa ona za impregniranje, ki jo dozdaj pri nas še v splošnem nismo uporabljali. Tudi g. Biško, ki je več let prakticiral v kemičnih tovarnah v Nemčiji in na Češkem, je prepričan, da bo nova maža sprejeta v smučarskih krogih s prijetjem, zlasti se zato, ker bo izredno poceni. Velika tuba bo stala menda samo 8 Din. Nihče torej ne bo mnogo riskiral, če jo bo hotel poizkusiti.

— **Smrt v rudniku.** V rudniku Ivanca na Hrvaškem se je 2 dni pripetila huda nesreča. Nadkontrolor rudnika Ivan Njembri se je v spremstvu nekega rudarja spustil v rudnik, da izvrši neka merjenja. Na do sedaj še nepojasnjen način pa so se naenkrat v rovu pojavili strupeni plini, ki so v kratkem času oba onesvestili. Ko je prišla pomoč, je bil Njembri že mrtev, dočim so rudarju, ki ga je spremljal, še rotili življenje.

— **Samomorilni poskus 80 letnega starca.** Iz Splita poročajo: Pred nekaj dnevi si je bivši upravnik tržaške »Edinosti« 80 letni Ivan Kušar, ki že nekaj let živi v Splitu, prerezal žile na roki. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so mu še pravčasno ustavili kri. Pred včerajšnjim pa si je na stranski hotel s škarkari prerezal vrat. Bolniški strežnik pa mu je to pravčasno zabranil. Življenja navedenih starcev je sedaj pod strogim nadzorstvom.

Sv. zakon - vrelec življenja

Vsa sodobna vprašanja o zakonu naložno pojasnjena. — Dobi se v knjigarnah in v prodajalni NICMAN. — Din 20.

— **Parnik zadel v jadralnico.** S Sušaka poročajo: V tork okrog poldevetih jutraj je na poti iz luke proti Kraljevici parnik »Jason« zadel v jadralnico »Sv. Antona«, ki je bila privezana v pristanišču na Lazaršu in je tam izkrcavala sanctorin. Pripeljan na Sušak iz Trogira. Jadralnica je močno poškodovana in se je začela potapljati. Pristaniške oblasti so hitro priskočile na pomoč, da rešijo jadralnico. Na jadralnici je bilo okrog dva vagona sanctorina.

— **Na nož se je nabodel.** V mesnici Vavla Viska v Banja Luki se je pripetila mesarjevemu sinu huda nesreča. Šel je iz mesnice čez dvorišče v ledenico. V eni roki je nesel velik kos mesa, katerega je hotel dati na led, v drugi roki pa velik mesarski nož. Nenadoma mu je spodrsnil in padel je tako nesrečno, da si je zabodel nož v trebuh. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so mu nudili pomoč, vendar ni dosti upanja, da bi ostal pri življenju.

— **Mrtva žena v snegu.** V Vrbovi pri Čakovcu so našli mrtvo v snegu Agato Novak. Ko je njen mož zvedel, da mu je žena umrla, je pobežnil od hiše. Sodna komisija je ugotovila, da je Agata popolnoma pijana obležala v snegu in zmrznila. Po vasi se govori, da je mož ženo pogнал od hiše, ker je bila pijana. Drugi dan se je mož prijavil sodišču.

— **Urejena prebava in zdrava kri se doseže z dnevno uporabo pol čaše naravne »Franz-Josef-grenčice«.** Strokovni zdravniki za motenja v prehrani hvalijo »Franz-Josef-vodo«, ker pospešuje delovanje želodca in črevesa, preprečuje oteklost jeter, zvišuje izločevanje žolča in sečnice, poživlja izmenjavo snovi in osvežuje kri. »Franz-Josef-grenčica« se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Vajeniška šola v Zagrebu.** V Zagrebu bodo zgradili moderno stavbo za vajeniško šolo. V ta namen bo mestna občina ustanovila fond za zgradbo in vzdrževanje vajeniške šole. V ta fond se bodo stekale mestne takse, ki jih bodo predpisali za obrtna dovoljenja.

— **Truplo neznanega vtopljenca** je naplavila Sava pri Zagrebu. Truplo so našli delavci, ki so tamkaj opravljali svoje delo. Truplo je ležalo že delj časa v vodi. Dokumentov niso našli nobenih. Gre za starejšega človeka.

— **Po nesreči ustrelil ženo.** V Velikem Pogancu v občini Sokolovac je kmet Jovo Gojković zveržer v svojem stanovanju pregledoval nabito pištolo, ki se je nenadoma sprožila in strel je zadel v vrat kmetovo ženo Ljubico, ki je v sobi predla. Smrtnovarno ranjeno ženo so prepeljali v bolnišnico v Koprivnico.

— **Z nožem na vratu ga je peljal na policijo.** Pretekli tork popoldne okrog 1 je Dražutin Nikolić v Dubrovniku prijel v svojem bifeju nevarnega zločinca. Nikolić je ob 12 zaprl bife, čez eno uro se je pa vrnil, ker je nekaj pozabil. Ko jih je prišel pred bife, ni mogel odpreti vrat. Ko jih je z vso silo odprl, je za prodajalno mizo zapazil neznanega moža, ki je Nikoliću zaklical, naj dvigne roki. Nikolić pa je zagrabil nož, skočil na lopova in ga pozval, naj mu da roki. Lopov se je prestrašil in se je udal Nikoliću, ki ga je, držeč mu nož pod vratom, peljal na policijsko stražnico, ki je v bližini njegovega bifeja. Tam so ugotovili, da je lopov 37 letni Husein Hadžiefendić, doma iz Mostara. Možakar je že star znanec policije in je bil že večkrat obsojen.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Petek, 3. februarja: 11.15 Šolska ura: jugoslovanska revija od Sušaka do Kotora (Adam Milko-vič — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.00 Ura poljske glasbe, izvajal salonski kvintet — 18.30 Zmaga katoliške cerkve na Slovenskem (dr. K. Capuder) — 19.00 Francoščina (prof. Kurel) — 19.30 Zabavno štivo (Stanko Bitezničnik) — 20.00 Prensos iz Dunaja (Simfonični koncert) — 22.00 Čas, poročila, plošče.

Sobota, 4. februarja: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče. — 17.30 Salonski kvintet (po željah poslušalcev). — 18.30 Angleščina (ga. Orihaber). — 19.00 Delo in zaščita žene in otrok (Rudolf Smersu). — 19.30 Iz zgodovine filozofije (dr. Fr. Veber). — 20.00 Muzika 40. pp. Triglavskega. — 21.00 Citre-solo (g. Mezgolič). — 21.30 Salonski kvintet. — 22.00 Čas, poročila, plošče — plesna glasba.

Drugi programi:

Sobota, 4. februarja: Zagreb: 20.00 Radio orkester. 22.00 Poročila. 22.10 Plesna glasba. — Milano: 20.45 Radio orkester. — Barcelona: 21.05 Radio orkester. — Toulouse: 21.00 Operna glasba. 21.30 Simfonični koncert. — Bucarest: 20.00 Zborovno petje. — Suisse Romande: 20.00 Gledališka glasba. 21.00 Poljudni koncert. — Belgrad: 20.10 Jutrarnja zarjka, opera. — Rim: 20.45 Prensos iz gledališča. — Berolmünster: 21.40 Plesna glasba in kabaretni program. — Praha: 20.00 Moderne pesmi. — Dunaj: 20.00 »Sirena«, opereta. — München: 20.00 Pester večer. — Budapest: 21.30 Operetna glasba. — Varšava: 22.05 Chopinove skladbe

Mariborske vesti: Pogojni pristanek za veliki Maribor

Maribor, 2. febr.

Na mariborskem mestnem načelnstvu se je vršil na Svečnico ob 10 popoldne šestanek zastopnikov mariborskega mesta z županom in predstavilci okoliških občin. Mariborsko občino je zastopal upravni odbor z načelnikom Lipoldom, od okoliških občin pa so bili navzoči župani iz Studencev, Pobrežja, Radvanja, Tezna, Krčevine in Kamnice. Predmet razgovorov je bilo vprašanje priključitve okolice k Mariboru. Dočim so se še nedavno zastopniki mariborske okolice v posebni spomenici odločno izrekli proti priključitvi, je sedaj zavladalo med njimi drugo razpoloženje in priključitve nič več ne izključujejo. Mesto Maribor ima, kakor se je pokazalo, v svojih rokah nevarno orožje, s katerim lahko okolico udari. To orožje so mestne šole, strokovne, meštanske, na katere je okolica navezana. Če mesto izključi okoliške otroke iz teh sedaj prenapolnjenih šol, potem bi morale okoliške občine zgraditi celo vrsto šol, kar pa je pri sedanjih razmerah nemogoče. Zastopniki okoliških občin so se zaradi tega izrekli za priključitev, toda le pod gotovimi pogoji, ki bi zagotovili okolici mnogotere ugodnosti. Tako zahteva okolica, da se ne smejo zvišati davčna bremena, da se ne sme uvesti gostaščina, da mora odpasti vodarina in kanalsčina v naseljih, ki nimajo vodovoda ali kanala, da se morajo urediti ceste, uvesti cestna razdelitev itd. O vseh teh zahtevah okolice se bo še razpravljalo. Pogajanja se bodo nadaljevala v ne določenem času.

□ **Smrt starega generala.** V Židovski ulici 4 je umrl feldmaršallajtnant v pokolu Teodor pl. Soretič. Polkovnik, ki je dosegel starost 75 let, je bil pred vojno poveljnik zagrebske divizije. Bil je rodom iz Sarajeva. Po prevratu se je stalno naselil v Mariboru, kjer je bil v mestu znana osebnost. Pogreb blagega rajnega bo v soboto ob pol 4 popoldne iz mestne mrtvašnice na mestno pokopališče. Svetila mu večna luč, žalujoči rodbini naše iskreno sožalje.

□ **Važna sodobna ustanova.** V Mariboru, Stolna ulica 5, se je osnovalo podporno društvo »Porokac«, reg. pom. blag. z o. z. namen društva je, nuditi članom podporo za slučaj poroke na ta način, da se jim oskrbi kompletno pohištvo ter tako reši njihove skrbi in glavne ovire, ki v mnogih slučajih preprečuje zakon. Društvo je osnovano na solidni podlagi, ker je predvidena za člane 2-letna karentna doba. Člani vplačujejo po pravilniku določene prispevke in po preteku gotove dobe so upravičeni, da jim društvo v slučaju poroke nudi navedeno ugodnost. Zadruge so ustanovili mariborski mojstri, ki so pokazali s tem izvirno in spretno zamisel, da si preskrbe z izdelovanjem pohištva zasluga, obenem pa nudijo manj premožnim slogom ugodno možnost osnovanja lastnega ognjišča.

□ **Kupei se javljajo.** Banovinska stanovanjska hiša, ki jo je postavila za svoje uradništvo svoječasno mariborska oblastna samouprava, je v zadnjem času neprestano predmet mnogih razgovorov v javnosti. Zlasti zadnje mesece se napelo razmotriva vprašanje vselitve banovinskega dečjega doma v en trakt palače. Mnogo zanimanja pa je vzbudila sedaj tudi ponudba znanega mariborskega industrijalca, ki hoče hišo kupiti: ponudil je že 3 milijone Din, pravijo pa, da bi dal tudi tri in pol milijona; ponudba je vsekakor za bansko upravo zapeljiva, ker se čujejo neprestane pritožbe, da poslopje kljub visoki najemini ni donosno.

□ **Borza dela za inteligentne poklice.** ki se je nedavno osnovala v Mariboru v okviru Zveze mladih intelektualcev, razpolaga dosedaj z nekaj mesti — ženjerjev, geodetov in zastopnikov-potnikov. Reflektanti naj se obračajo na naslov: Borza dela za inteligentne, Maribor, Delavska zbornica, Sodna ulica 9/III. — Obenem se sporoča javnosti, da je priglašeni za instrukcije (za vse predmete) dokajšnje število diplomiranih učiteljev in profesorjev ter jo naprošamo, da se obrača na borzo dela za posredovanje.

□ **Rekrutacija.** Mariborsko mestno načelnstvo razglasa: Naborni obvezniki letnikov 1907 do 1913, ki stanujejo v Mariboru, niso pa v Maribor pristojni, pa se vendar želijo udeležiti nabora v Mariboru, se pozivajo, da se v spodaj označenem roku zgledajo v mestnem vojaškem uradu, Slomškovo trg 11 med uradnim časom: rojeni leta 1907—1908 dne 6., 7., 8. in 9. februarja; 1909—1910 dne 10., 11. in 13. februarja; 1911 do 1912 dne 14., 15. in 16. februarja; 1913 dne 17. in 18. februarja. S seboj je vzeiti krstni list in domovinski list ter 5 Din kolek za prošnjo, da se od pristojnih občin nabavijo za rekrutacijo potrebni izveščaji iz rekrutkega spiska. Naborni obvezniki, ki stanujejo v Mariboru in so pristojni v najbližje okoliške občine, naj teh prošnji ne vlagajo, ker se morajo udeležiti nabora s pristojnimi občinami, za katere bo rekrutna komisija poslovala v Mariboru.

□ **Kako je z ogrevalnico.** V sredo popoldne se je vršila na mestnem načelnstvu seja ožjega odbora Pomožne akcije, katero je vodil mestni načelnik. Na dnevnem redu je bilo poročilo o dosedanjem delovanju Pomožne akcije in vprašanje otvoritve ogrevalnice. Glede ogrevalnice

katerim lahko okolico udari. To orožje so mestne šole, strokovne, meštanske, na katere je okolica navezana. Če mesto izključi okoliške otroke iz teh sedaj prenapolnjenih šol, potem bi morale okoliške občine zgraditi celo vrsto šol, kar pa je pri sedanjih razmerah nemogoče. Zastopniki okoliških občin so se zaradi tega izrekli za priključitev, toda le pod gotovimi pogoji, ki bi zagotovili okolici mnogotere ugodnosti. Tako zahteva okolica, da se ne smejo zvišati davčna bremena, da se ne sme uvesti gostaščina, da mora odpasti vodarina in kanalsčina v naseljih, ki nimajo vodovoda ali kanala, da se morajo urediti ceste, uvesti cestna razdelitev itd. O vseh teh zahtevah okolice se bo še razpravljalo. Pogajanja se bodo nadaljevala v ne določenem času.

so bila mnenja deljena. Večina je naglašala, da je ogrevalnica v letošnji zimi nepotrebna, ter je boljše znesek, ki bi se porabil za obratovanje ogrevalnice, nakloniti revežem v drugi obliki.

□ **Rokoborec Janeš** v Mariboru. Pred tremi leti je vzbujal pri številnih obiskovalcih rokoborbenih prireditvev, ki so se vršile na unionski verandi, posebno pozornost mladi Zagrebčan Janeš. Njegova spretnost, zlasti pa se njegova sportna fairnes sta mu pridobili splošno naklonjenost. Janeša bodo imeli njegovi prijatelji sedaj zopet priliko videti in sicer v soboto zvečer v Zadrzni gospodarski banki. Janeš je član atletskega kluba »Spartac« v Zagrebu, ki pošlje na sobotno prireditev v rokoborbi, ki jo organizira tukajšnji SSK Maraton, svoje štiri najboljšie prveke. Vsi štirje: Janeš, Prpič, Toth in Halažan so namreč tudi državni prvaki v svojih kategorijah in zato je pričakovati zanimivih in napetih bojev. Vstopnice: sedeži po 10 in 6 ter stojišča po 3 Din se dobe v predprodaji in pa zvečer pri blagajni.

□ **Železniška delavnica brez dela.** Skoro vsi obrati v železniških delavnicah napol počivajo, zlasti kotlarna in oddelki za popravilo lokomotiv. In vendar bi bilo dela nad glavo — cela vrsta strojev in vagonov čaka na popravilo. Toda ni kreditov za material, ki se pri popravilih rabi in tako je vse v zastoju. Pravijo, da bo vladalo to stanje do sprejetja novega državnega proračuna.

□ **Kuharice ni.** Pred nekaj dnevi je izginila iz stanovanja na Slomškovem trgu 16 kuharica Marija Viher. Žena je kazala že nekaj časa znake duševne potrtosti, pa se je bati, da je izvršila kako obupno dejanje.

□ **Kitajci in mesto Maribor.** S kolonijo Kitajcev, ki jo je usoda zanesla pred leti v Maribor, je imela mariborska mestna občina mnogo skrbi. Ni bila šala dolge mesece vzdrževati celo kopico Kitajcev, ki so bili popolnoma brez sredstev. Občina je takrat segla globoko v žep, račun pa predložila državi upravi; znašal pa je 132.000 Din. Pogajanja za izplačilo te vsote so se dolgo vlekle, sedaj pa je prispelo veselo poročilo, da je država denar že nakazala.

□ **Svedrovi z 9 vloni na vesti.** Spretno in sročno roko je imela mariborska policija. Izsledila je tolpo svedrovcev, ki so izvršili celo vrsto dosedaj nepojasnjenih vlomov in tatvin. Med temi je bilo nekaj prav donosnih poslov, kakor vliom v gostilni Koštomaj, ko so zaplenili gotovine za 16 jurjev, poleg tega še na isto vsoto se glasečo hranilno knjižico. Dalje imajo na vesti vliome pri dr. Zorjani, pri bančnem uradniku Sušniku, pri Batističu v Grajski ul. 2, v stanovanju bančnega uradnika Vodopivca, v pisarni Zveze grafičnih delavcev in v nekem stanovanju v Gradcu; nujno so se osumljeni vliomov v podstrešje hiše v Tattenbachovi 2 in v hišo Aleksandrova 34. Družba je obstojala od treh oseb; od teh sta v rokah policije Marija V. in katelec Florijan V.; Jožef Fekonji pa se je posrečilo še pravočasno smukniti preko meje ter se nahaja sedaj v Avstriji. Ker pa je izdana za njim tiralica, se gotovo ne bo dolgo veselil svobode. Preiskava, ki jo je vodil vodja kriminalne policije g. Cajko, je zaključena in oba krivca bodo predana sodišču. Preiskava je spravila na dan celo skladišče nakradenega perila, obleke, blaga, kovčkov in drugih predmetov, dočim je zlatina, ki so jo na svojih pohodih dokaj naplenili, izginila. Ravnotako niso mogli najti pri Koštomaju ukradene hranilne knjižice; oba aretiranca sta zatrjevala, da sta hranilno knjižico sežgala, ko sta uvidela, da je ni mogoče vnovčiti.

Najina iskreno ljubljena, zlata mamica, gospa

Franciška Zemljanova

naju je na Svečnico ob 7 zjutraj, po daljšem bolehanju, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, za vedno zapustila.

K večnemu počitku jo spremimo v soboto, dne 4. februarja 1933 ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Bleiweisova cesta št. 16.

Ljubljana, dne 2. februarja 1933.

Jerica in Franica, hčerki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

